

Република Северна Македонија

Министерство за правда

**Биро за застапување на Република Северна Македонија
пред Европскиот суд за човекови права**

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТАТА НА БИРОТО ЗА ЗАСТАПУВАЊЕ
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ПРЕД ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА ЗА 2020 г.**

2021 година, СКОПЈЕ

1. ВОВЕД

Бирото за застапување на Република Северна Македонија пред Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП, Судот) се основаше на почетокот на 2015 година согласно Законот за застапување на Република Македонија пред Европскиот суд за човекови права („Службен весник“ бр. 67/2009, 43/2014 и 64/2018), како посебно правно лице во состав на Министерството за правда. Покрај овој Закон, надлежностите на Бирото за застапување на Република Северна Македонија пред ЕСЧП се дефинирани и со Законот за извршување на одлуките на Европскиот суд за човекови права („Службен весник“ бр. 67/2009 и 43/2014).

Со Законот за застапување на Република Македонија пред ЕСЧП на Бирото му е доверена улогата на застапување на државните интереси пред ЕСЧП во согласност со Европската конвенција за човекови права (ЕКЧП, Конвенцијата) и нејзините Протоколи. Со оглед на карактерот и делокругот на доверените надлежности, Бирото за застапување на Република Северна Македонија *de facto* е специјализиран орган за застапување на сите државни органи на Република Северна Македонија во постапките кои пред ЕСЧП се водат против државата.

Освен надлежностите во делот на застапувањето пред ЕСЧП, на Бирото за застапување пред ЕСЧП му е доверена и надлежност во делот на координација на извршувањето на пресудите и одлуките на ЕСЧП и комуникација со Комитетот на министри за целите на надзорот што овој орган на Советот на Европа го врши над извршувањето на пресудите и одлуките на ЕСЧП. Меѓудругото, Бирото е стручна и административно - техничка поддршка на Меѓуресорската комисија за извршување на одлуките на ЕСЧП.

2. ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА СОСТОЈБИТЕ ПРЕД ЕСЧП ВО ТЕКОТ НА 2020 ГОДИНА

Во 2020-та година, кога Судот прослави значаен јубилеј, 70-годишнина од донесувањето на Конвенцијата и која во историјата засекогаш ќе остане запаметена како година на светска пандемија која предизвика глобален хаос, ниту Европскиот суд за човекови права не беше поштеден и беше принуден да го прилагоди своето работење на новонастанатата состојба и мерките кои по тој повод ги преземаше државата домаќин. За прв пат во историјата на постоењето на европскиот механизам за заштита на човековите права, беа донесени исклучителни мерки за продолжување на роковите за поднесување на апликации пред ЕСЧП, земајќи ги предвид тешкотиите со кои се соочуваа страните, а во интерес на продолжување со редовните активности на Судот. Роковите за поднесување на апликации, но и оние рокови определени за странките во тековните

постапки пред Судот, најпрво беа продолжени за еден месец, а потоа и за дополнителни два месеци. Дополнителното продолжување не се однесуваше единствено на тримесечниот рок од член 43 од Конвенцијата за поднесување на барање за упатување на случај до Големиот Судски совет. Истовремено, во рамките на Судот беа формирани тимови чија задача беше работа на барања за временски мерки согласно правилото 39 од Деловникот на Судот, од кои голем број беа поврзани токму со пандемијата.

Со оглед на фактот што повеќе не беше возможно да се одржуваат расправи во присуство на страните и јавноста, Судот го прилагоди своето работење преку видео-конференции кои се снимаа, а потоа истите беа поставувани на веб-страницата на Судот.

Бројот на апликации кои беа во тек пред ЕСЧП во текот на 2020 година остана прилично стабилен (со благ пораст од 4% за разлика од 2019 година), со број од околу 62,000. Дури 75% од предметите во постапка пред ЕСЧП се однесуваат на пет земји: Русија (22.4%), Турција (18.1%), нешто помалку Украина (16.7%), Романија (12.5%) и Италија (5.5%).

Со цел да се осигури ефикасно процесуирање на сите нерешени апликации, ЕСЧП усвои политика на приоритет во 2009 година, со цел да се забрза постапувањето и пресудувањето на најважните, најсериозните и најитните предмети. Тој воспостави седум категории на предмети - од итни предмети кои се однесуваат на ранливи апликанти (категирија I) до јасно недопуштени предмети за кои постапува судија-поединец (категирија VII).

Во текот на 2020 година најголем број од апликациите пред ЕСЧП беа решени со одлука.¹ За приближно 190 апликации беше утврдено дека се недопуштени или беа симнати од листата на предмети пред Судот од страна на совети, а околу 5,002 такви одлуки беа донесени од комитети. Покрај тоа, судии-поединци утврдија дека се

¹ Предметите пред ЕСЧП се решаваат во четири различни видови на судски формации. Согласно член 26(1) од ЕКЧП: „За да испитува предмети пред него, Судот заседава во формација на судија-поединец, во комитети од тројца судии, во совети од седум судии и во Голем совет од седумнаесет судии. Судските совети воспоставуваат комитети за определен временски период.“ Судии-поединци ја утврдуваат допуштеноста на поединечни поднесоци во кои најчесто спаѓаат очигледно неоснованите предмети. Овој систем е воспоставен за да се помогне да се намали акумулацијата на голем број предмети. Составени од тројца судии, комитетите одлучуваат за допуштеноста на предмети, како и за основаноста кога предметот се однесува на прашање опфатено со добро воспоставена судска пракса (одлуката мора да биде едногласна). Составени од седум судии, советите примарно одлучуваат за допуштеноста и основаноста на предмети кои покренуваат прашања за кои не било често одлучувано (одлуката може да се донесе со мнозинство гласови). Секој совет го вклучува претседателот на Советот и „национален судија“ (судија со државјанство на државата против која е поднесена апликацијата). Составен од 17 судии, Големиот совет расправа мал, избран број на предмети кои му биле упатени или за кои совет му отстапил надлежност, обично кога предметот опфаќа важно или ново прашање. Големиот судски совет секогаш ги вклучува претседателот и потпретседателот на Судот, петте претседатели на секции (одделенија) и националниот судија.

недопуштени или симнаа од листата на предмети пред Судот околу 31,069 апликации.² Бројот на одлуки за допуштеност и за симнување на апликации од листата на предмети пред Судот незначително се намали за 3%, од 38,480 во 2019 година на 37,289 во 2020 година.

Бројот на апликации решени со донесена пресуда падна за 13% во 2020 година, во споредба со 2019 година, при што во 2020 година со пресуда беа решени 1,901 апликација. Голем број на апликации беа споени, што резултираше со донесена 871 пресуда (за 1,901 апликација), споредбено со 2019 година кога беа донесени 884 пресуди (за 2,187 апликации). Во зависност од судските формации, во 2020 година беа донесени 381 пресуда од страна на совети, 480 од комитети, додека 10 пресуди беа донесени од страна на Големиот судски совет³.

До Големиот судски совет, во 2020 година беа доставени 3 барања за советодавни мислења согласно Протоколот бр. 16 од Конвенцијата, од кои за 1 беше донесено советодавно мислење⁴. На крајот на годината имаше 57,400 нерешени апликации пред совет (вклучувајќи го и Големиот судски совет) или комитет кои чекаа на решавање, а околу 4,600 апликации пред судија поединец⁵.

Членот 6 (право на правично судење) останува најчесто повредувана одредба на Конвенцијата и во 2020 година, со 287 апликации во кои Судот констатирал повреда. Втора одредба по зачестеност на утврдени повреди е членот 5 (право на слобода и безбедност) со вкупен број од 208 апликации. Трета суштинска категорија на констатирани повреди на ЕКЧП е онаа според членот 3 (забрана на тортура и нечовечко или понижувачко постапување или казнување) за која Судот утврдил повреда во вкупно 194 апликации.

Со цел зголемување на ефикасноста и забрзување на постапките пред ЕСЧП, по воведувањето на т.н. „WECL постапка“ во 2017 година („well established case law“),

² Споредбено со 2019 година кога за приближно 190 апликации беше утврдено дека се недопуштени или беа симнати од листата на предмети пред Судот од страна на совети и околу 5,002 такви одлуки беа донесени од комитети, додека судии-поединци утврдија дека се недопуштени или симнаа од листата на предмети пред Судот околу 33,288 апликации.

³ Споредбено со 2019 година: 328 пресуди од совети, 545 од комитети, а 11 пресуди од Големиот судски совет.

⁴ Протоколот бр. 16 од Конвенцијата влезе во сила на 1 август 2018 година и обезбедува можност на највисоките судови и трибунали на Високите договорни страни да поднесат барање до Судот за давање на советодавни мислења за начелни прашања кои се однесуваат на толкување или примена на Конвенцијата. Република Северна Македонија не е меѓу земјите кои го ратификуваа Протоколот. Во 2020 година, Големиот судски совет го донесе своето второ советодавно мислење според Протоколот бр. 16 од Конвенцијата, како одговор на барањето поднесено од ерменскиот Уставен суд, а во врска со членот 7 од ЕКЧП.

⁵ Споредбено со 2019 година кога имаше 54,650 нерешени апликации пред совет или комитет, а околу 5,150 апликации пред судија поединец.

односно постапка за предмети кои покренуваат прашања кои се дел од добро воспоставената судска пракса на ЕСЧП, истата година Судот вовеле и нова т.н. „IMSI постапка“ („procedure of immediate simplified communication of cases“), односно постапка за брза поедноставена комуникација на предметите. Воведувањето на новите постапки од страна на ЕСЧП препоставува зголемен обем на работата за Бирото за застапување на Република Северна Македонија пред ЕСЧП, но и го зголемува притисокот за функционирање на институциите во државата во согласност со стандардите изградени во судската пракса на ЕСЧП.

Со воведувањето на IMSI постапката, работата на Бирото за застапување пред ЕСЧП се зголеми по својот обем и степен на сложеност. Оваа постапка за разлика од стандардната постапка, која претпоставуваше дека ЕСЧП ја подготвува фактичката состојба (statement of facts) по предметот, но и делот на релевантното домашно законодавство (law) по кој државата само се произнесуваше, сега товарот на подготовка на овие два дела го става врз државата, односно Бирото за застапување на Република Северна Македонија. Дополнително, ова претпоставува можност доколку Владата не негира определени наводи на апликантот, ЕСЧП истите да ги земе предвид како фактички претпоставки на кои може да ја заснова сопствената одлука. Кон ваквите промени во постапката пред Судот треба да се додаде и околноста дека Бирото за застапување пред ЕСЧП работи по преклузивни рокови кои за секое процесно дејствие се определени од страна на Судот, како и фактот за променетата структура на предмети кои се доставуваат до државата на одговор, а покренуваат далеку посложени прашања од оние кои се покренуваат во предметите со наводи за повреда на правото на судење во разумен рок, кои што во извесен и подолг период го сочинуваат најголемиот дел од предметите што беа доставувани од ЕСЧП на одговор до државата.

Од друга страна, класификацијата на еден предмет против државата како WECL предмет кој покренува прашања кои се дел од добро воспоставената судска пракса на ЕСЧП, претпоставува дека ЕСЧП веќе претходно одлучувал, но незадолжително во предмет против конкретната држава, туку е доволно за спорното прашање ЕСЧП да одлучувал и во предмет против друга држава - членка на Советот на Европа. Ова укажува на фактот дека извесно ќе расте бројот на предмети против државата кои ќе бидат класифицирани во оваа група на предмети, а за кои одлучува комитет од тројца судии. Одлуките и пресудите донесени од комитет од тројца судии стануваат правосилни со денот на нивното донесување и во однос на нив не е дозволено упатување на барање за разгледување на предметот од страна на Големиот судски совет на ЕСЧП. Ова укажува на потребата за доследна примена и почитување на судската пракса на ЕСЧП од страна

на сите институции во системот на државата, а како претходни прашања се поставуваат познавањето на истата и на основните алатки за нејзино истражување.

Во овој контекст, Мрежата на високи судови (Superior Courts Network (SCN)) во која до крајот на 2020 година беа избројани вкупно 93 судови членки, се смета за важна алатка за дополнителна дистрибуција на праксата на ЕСЧП која обезбедува рамка за комуницирање помеѓу домашните судови и ЕСЧП, како и помеѓу самите домашни судови. Во мрежата, како претставници на нашата држава се вклучени Врховниот и Уставниот суд. Во 2019 година, за членовите на SCN, новина беше воведувањето на Платформата за споделување знаење (Knowledge Sharing (KS) platform) преку која се обезбедува пристап (примарно интерен) до судската пракса на ЕСЧП која во континуитет се надополнува со најнови информации. Прилагодувајќи се на променетите услови во текот на 2020-та година, SCN го задржа функционирањето на оваа платформа, особено во делот на овозможување помош за судовите членки со одговори на конкретни прашања за конвенциското право, помош при пребарување во HUDOC - дата базата на податоци, како и преку директен придонес на членките во компаративно-правните активности.

Почнувајќи од 1 јануари 2019 година, ЕСЧП донесе одлука за сите земји членки на Советот на Европа да воведат нова пракса во едногодишен тест период, односно воведат посебна фаза во постапката пред ЕСЧП (неспорна фаза/non-contentious phase)⁶. Целта на воведувањето таква фаза, според Судот е поедноставување на процесот на пријателското спогодување помеѓу страните во предметите пред ЕСЧП. Примената на оваа пракса продолжи и во текот на 2020 година.

Новата практика во суштина ги одвојува неспорната фаза од постапката (или прва фаза во траење од 12 недели) од спорната (или втора фаза од постапката - contentious phase која се одвива во следните 12 недели) која всушност е фазата од постапката во која се разменуваат опсервациите и произнесувањата помеѓу страните, во случај на непостигнување на договор за пријателско спогодување помеѓу страните.

Сепак, според новата практика, Регистарот на ЕСЧП нема да даде конкретен предлог за пријателско спогодување во секој случај, односно нема да даде предлог во случаи кои се однесуваат на нови прашања што Судот никогаш не ги оценувал или случаи за кои од некоја специфична причина, не би било соодветно да предложи пријателско спогодување.

⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=yUcbKJSuxiE&feature=youtu.be>

Сите предмети кои беа доставени на одговор до Бирото во текот на 2020 година, беа доставени согласно новата пракса, но само во дел од нив Судот достави конкретен предлог со јасно и прецизно дефинирани услови за спогодување. Во суштина, во останатите предмети кои се доставени на одговор до државата согласно новата пракса, а во кои од различни причини Регистарот на ЕСЧП нема да излезе со сопствен и конкретен предлог со јасно и прецизно дефинирани услови за спогодување, по кои странките во постапката треба да се произнесат, истите се сметаат повикани билатерално да преговараат за условите на евентуална спогодба. Сепак, Бирото за застапување пред ЕСЧП на Владата на Северна Македонија, во принцип ѝ предлага спогодбено решавање само во случај на јасни и прецизни услови за спогодување предложени од страна на ЕСЧП и само во случаите каде по проценка го смета обидот за спогодување за целисходно.

3. РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА И ЕСЧП ВО ТЕКОТ НА 2020 ГОДИНА

Поради пандемијата предизвикана од вирусот COVID-19, некои од државите членки на Советот на Европа ја дерогираа ЕКЧП согласно членот 15 од ЕКЧП. Во текот на 2020 година поради кризата настаната за време на COVID-19, за клаузулата на дерогација на Конвенцијата се определија следниве држави: Литванија, Романија, Ерменија, Естонија, Молдавија, Грузија, Албанија, Србија и Сан Марино, меѓу кои и нашата држава⁷.

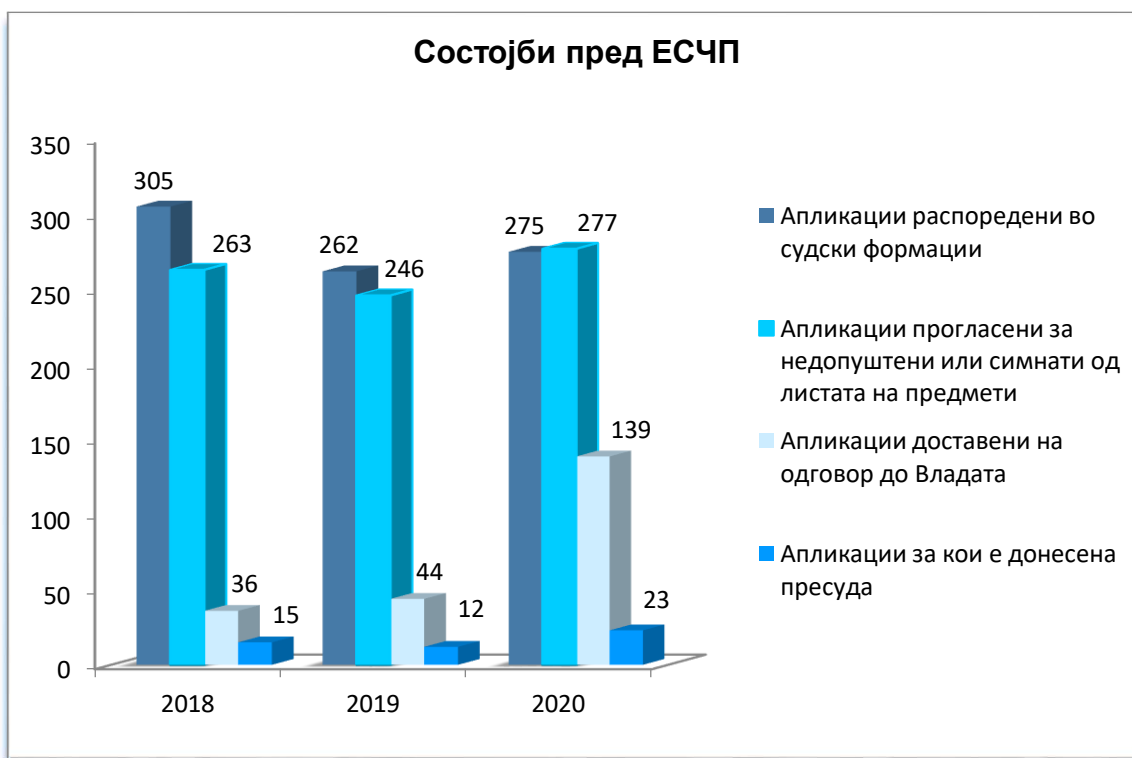
Бројот на поднесени апликации пред ЕСЧП против Република Северна Македонија се чини и во 2020 година остана прилично стабилен. Слично како и во претходните години, во текот на 2020 година, овој број е над европскиот просек мерено според индексот на поднесени апликации на 10.000 жители, кој на европско ниво во текот на 2020 година изнесуваше 0.50. Република Северна Македонија во 2020 година со индекс од 1.32 на поднесени апликации на 10.000 жители, заврши на 12-тото место во семејството од 47 држави - членки на Советот на Европа. Индексот на поднесени апликации пред ЕСЧП на 10.000 жители против државата во текот на 2019 година изнесуваше 1.26, во 2018 година изнесуваше 1.47, во 2017 година изнесуваше 1.66, во текот на 2016 година индексот беше 1.64, а со ваквиот индекс државата во 2019 година беше на 11-тото место, во 2018 година беше на 9-тото место, а во 2017 година и во 2016 година на 11-тото место меѓу државите членки на Советот на Европа.

Во текот на 2020 година ЕСЧП одлучи по вкупно 300 апликации против Северна Македонија (за разлика од 2019 година кога овој број изнесуваше 257).

⁷ Известување од 2 април 2020 година, <https://rm.coe.int/09000016809e1288>

За разлика од 2019 година кога бројот на апликации кои Судот ги прогласи за недопуштени покажа тренд на опаѓање во споредба со претходните две години, во 2020 година овој број се зголеми. Во текот на 2020 година ЕСЧП прогласи за недопуштени или симна од листата на сопствени предмети вкупно 277 апликации против државата, Иако, најчесто поради неисполнување на определени формални претпоставки (како на пример, непочитување на роковите за поднесување на апликациите или неискористување на домашните правни средства пред поднесување на апликацијата), кај овој вид на апликации кои завршуваат како недопуштени (најголемиот дел од нив и без да се достават на одговор до државата (во случај кога одлучува судија поединец), Судот е спречен да ја испитува основаноста на истите, но треба да се исклучи можноста дека тие сепак разоткриваат сериозни повреди на ЕКЧП.

Во текот на 2020 година пред различните судски формации на ЕСЧП беа распоредени вкупно 275 апликации против Република Северна Македонија, што е извесно зголемување во однос на претходната 2019 година кога овој број изнесуваше 262 апликации.

Во текот на 2020 година до Бирото за застапување на Република Северна Македонија на одговор беа доставени вкупно 139 апликации. Оваа бројка значително се зголеми во споредба со минатата година со оглед на фактот што во шест групни комуникации, на одговор беа доставени поголем број на апликации кои се однесуваат на наводна повреда на правата загарантирани со членот 1 од Протоколот бр. кон Конвенцијата, а врзани за обврската за плаќање надоместок за ангажирана моќност согласно Правилата за снабдување со топлинска енергија од 2012, за што Судот заведе став со донесување на пресудата во случајот *Стрезовски и други против Северна Македонија*, образложена подолу. Повеќе за останатите апликации кои беа доставени на одговор до државата во текот на 2020 година и за наводите за повреда на ЕКЧП кои се покренуваат во нив види **Анекс бр.1.**

Во текот на годината беа донесени вкупно 14 пресуди против Република Северна Македонија со кои Судот одлучи по вкупно 23 апликации, имајќи предвид дека некои од апликациите поради сличности беа споени (подетално за пресудите и одлуките на ЕСЧП види подолу).⁸

Во текот на 2020 година, Европскиот суд за човекови права до државата достави 1 барање за времена мерка, при што ја покани државата да се произнесе по истото, а потоа одлучи во случајот да не изрече времена мерка против државата.

4. ПРЕСУДИ И ОДЛУКИ НА ЕСЧП ПРОТИВ РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Од ратификацијата на Европската конвенција за човекови права (Конвенцијата или ЕКЧП) од страна на државата на 10 април 1997 година, Европскиот суд за човекови права (Судот или ЕСЧП) има донесено 179 пресуди и 479 одлуки за допуштеност или за симнување на апликации од листата на предмети против Северна Македонија. Од вкупниот број на пресуди против државата, 148 се усвоени од совет, 29 од комитет од тројца судии во т.н. „повторувачки“ предмети или т.н. „WECL – предмети“ на добро

⁸ *Синадиновска*, пресуда од 16 јануари 2020 година; *Олури*, пресуда од 16 јануари 2020 година; *Адиловска*, пресуда од 23 јануари 2020 година; *Л.Р.*, пресуда од 23 јануари 2020 година; *Трајковски и Чиповски*, пресуда од 13 февруари 2020 година; *Стрезовски и други*, пресуда од 27 февруари 2020 година; *Авто Атом ДОО Кочани*, пресуда од 28 мај 2020 година; *Бошкоски*, пресуда од 4 јуни 2020 година; *Анев и Најдовски*, пресуда од 3 септември 2020 година; *Гелевски*, пресуда од 8 октомври 2020 година; *Ј.М. и А.Т.*, пресуда од 22 октомври 2020 година; *Х и У*, пресуда од 5 ноември 2020 година; *Јаневски*, пресуда од 19 ноември 2020 година и *Трендафиловски*, пресуда од 17 декември 2020 година.

воспоставена судска пракса и 2 од страна на Големиот судски совет. Во текот на 2020 година, против нашата држава беа донесени 14 пресуди⁹ и 13 одлуки.

Од вкупниот број на пресуди против државата, повеќе од 100 пресуди се однесуваат на членот 6 од Конвенцијата, односно на повреда на правото на правично судење. Тие во најголем број се однесуваат на правото на судење во разумен рок. Судот зазема становиште дека апликантите најпрво треба да поднесат барање за заштита на правото на судење во разумен рок до Врховниот суд, што се смета за ефикасен правен лек, пред да го поднесат нивниот случај пред него¹⁰, дури и тогаш кога надоместокот досуден од страна на Врховниот суд бил несоодветен, односно мал во споредба со износот кој во околностите на случајот би го досудил ЕСЧП¹¹.

Многу граѓански и управни предмети покрената прашања што се однесуваат на непристрасноста¹², начелото на еднаквост на оружјата¹³, отсуството на правна сигурност и конзистентна судска пракса¹⁴, отсуството на доволно образложение на судските одлуки¹⁵, правото на пристап до суд¹⁶ и правото на усна расправа¹⁷. Од друга страна, презумпцијата на невиност¹⁸, еднаквоста на оружјата и правото на одбрана во врска со допуштеноста на исказите од отсутни или сведоци со прикриен идентитет (загрозени сведоци)¹⁹ и присуството на обвинетиот на рочиштето²⁰, оценката на вештите наоди и мислења²¹, допуштеноста на незаконито стекнати докази²², користењето на агент

⁹ *ibid.*

¹⁰ *Аџи-Спиркоска и други*, одлука на совет од 3 ноември 2011 година.

¹¹ *Петровиќ*, пресуда од 22 јуни 2017 година.

¹² *Митров*, пресуда од 2 јуни 2016 година; *Митриновски*, пресуда од 30 април 2015 година; *Бајалџиев*, пресуда од 25 октомври 2011 година; *Николов*, пресуда од 20 декември 2007 година.

¹³ *Тасева-Петровска*, пресуда од 11 јануари 2018 година; *Наумоски*, пресуда од 27 ноември 2012 година; *Грозданоски*, пресуда од 31 мај 2007 година.

¹⁴; *Крстаноски и други*, пресуда од 7 декември 2017 година; *Стоилковска*, пресуда од 18 јули 2013 година.

¹⁵ *Билески*, пресуда од 6 јуни 2019 година; *Атанасовски*, пресуда од 14 јануари 2010 година; *АСП ПП ДООЕЛ*, пресуда од 6 јуни 2019 година.

¹⁶ *Адиловска*, пресуда од 23 јануари 2020 година; *Центар за развој на аналитичка психологија*, пресуда од 15 јуни 2017 година; *Балажоски*, пресуда од 25 април 2013 година; *Спасовски*, пресуда од 10 јуни 2010 година; *Демерџиева и други*, пресуда од 10 јуни 2010 година; *Борис Стојановски*, пресуда од 6 мај 2010 година; *Петкоски и други*, пресуда од 8 јануари 2008 година; *Фетаовски*, пресуда од 19 јуни 2008 година. Повреда во оваа смисла не беше утврдена во *Ивановски*, пресуда од 21 јануари 2016 година.

¹⁷ *Билески*, пресуда од 6 јуни 2019 година; *Селмани и други*, пресуда од 9 февруари 2017 година; *Миткова*, пресуда од 15 октомври 2015 година.

¹⁸ Повреди во овој поглед не беа утврдени во *Рамковски*, пресуда од 8 февруари 2018 година; *Полетан и Азировиќ*, пресуда од 12 мај 2016 година; *Миладинов и други*, пресуда од 24 април 2014 година.

¹⁹ *Јаневски*, од 19 ноември 2020 година; *Бошкоски*, пресуда од 4 јуни 2020 година; *Зибери*, пресуда од 6 јуни 2019 година; *Асани*, пресуда од 1 февруари 2018 година; *Дончев и Бургов*, пресуда од 12 јуни 2014 година; *Илџази*, пресуда од 3 октомври 2013 година; *Пападакис*, пресуда од 26 февруари 2013 година; *Трамтевски*, пресуда од 10 јули 2012 година; *Атанасов (бр. 2)*, пресуда од 19 април 2011 година; *Солаков*, пресуда од 31 октомври 2001 година.

²⁰ *Ефтимов*, пресуда од 2 јули 2015 година; *Атанасов*, пресуда од 17 февруари 2011 година; *Настеска*, пресуда од 27 мај 2010 година; *Митревски*, пресуда од 21 јуни 2006 година.

²¹ *Душко Ивановски*, пресуда од 24 април 2014 година; *Стоиленов*, пресуда од 5 април 2007 година.

провокаатор²³ и правото на толкувач²⁴, како и јавноста на судските рочишта²⁵ беа адресирани во многу кривични предмети пред ЕСЧП, иако некои од овие аспекти и во контекст на целокупната правичност на постапката.

Повреда беше утврдена во 12 пресуди кои се однесуваат на член 1 од Протоколот бр. 1, поради поништувањето на конечно решение со кое претходно било признаено право на пензија²⁶, одбивањето да се врати во сопственост во постапка за денационализација одземената земјишна парцела, иако биле исполнети законските услови²⁷, недоволниот надоместок за експропријација на земјиштето на апликантите во корист на правно лице²⁸, одземањето на возила кои биле употребени како средства за извршување на кривично дело или прекршок²⁹, недозволувањето на одбивка на ДДВ на компанијата – апликант³⁰ и неефикасно спроведување на извршна постапка³¹. Во случајот на исклучените корисници од топлинска енергија во колективните објекти за домување кои беа обврзани да плаќаат паушал на снабдувачот, Судот исто така утврди дека државата сторила повреда на правото на сопственост³². Вонредното поништување на конечно и правосилно решение за денационализација, што имало за цел да се исправат „очигледните пропусти“ на управните органи не претставуваше повреда³³. Судот во однос на државата не констатираше повреда на правото на сопственост во однос на „старите штедни влогови“ во пресудата на Големиот судски совет³⁴.

Судот донесе 4 пресуди за членот 2 (право на живот)³⁵, утврдувајќи повреда дури и кога не настапила смрт, туку на апликантот само му била нанесена повреда од страна на полициски службеник³⁶. Повреда не беше констатирана во случај на дејствија или

²² *Хајрулаху*, пресуда од 29 октомври 2015 година

²³ *Ѓоргиевски*, пресуда од 16 јули 2009 година.

²⁴ Повреда не беше утврдена во *Сандел*, пресуда од 27 мај 2010 година.

²⁵ *Бошкоски*, пресуда од 4 јуни 2020 година

²⁶ *Ромева*, пресуда од 12 декември 2019 година.

²⁷ *Стојановски и други*, пресуда од 23 октомври 2014 година и пресуда од 7 февруари 2019 година во однос на материјалната штета во конкретниот случај.

²⁸ *Арсовски*, пресуда од 15 јануари 2013 година и пресуда од 7 февруари 2019 година во однос на материјалната штета во конкретниот случај.

²⁹ *Анев и Најдовски*, пресуда од 3 септември 2020 година; *Јакимовски и Кари превоз*, пресуда од 14 ноември 2019 година; *Анастасов*, пресуда од 26 септември 2019 година; *Василевски*, пресуда од 28 април 2016 година; *Андоноски*, пресуда од 17 септември 2015 година. Не беше утврдена повреда во *Сулејмани*, пресуда од 28 април 2016 година.

³⁰ *Еуро Мак Метал*, пресуда од 14 мај 2018 и *Авто Атом Доо Кочани*, пресуда од 28 мај 2020 година

³¹ *Јанкуловски*, пресуда од 3 јули 2008

³² *Стрезовски и др.*, пресуда од 27 февруари 2020 година

³³ *Стиридоновска и Поповски*, пресуда од 19 октомври 2017 година; *Толески*, пресуда од 15 јуни 2017 година;

Викентијевиќ, пресуда од 6 февруари 2014 година.

³⁴ *Алишиќ и др.*, пресуда на Големиот судски совет од 16 јули 2017

³⁵ *Китановска-Станојковиќ и други*, пресуда од 13 октомври 2016 година; *Нешкоска*, пресуда од 21 јануари 2016 година; *Китановски*, пресуда од 22 јануари 2015 година; *Сашо Ѓоргиев*, пресуда од 19 април 2012 година.

³⁶ *Сашо Ѓоргиев*, пресуда од 19 април 2012 година.

пропуштања на лица инволвирани во непријавување на кривично дело, што имало за последица смрт на синот на апликантката кој бил убиен од припадник на специјалните полициски сили³⁷. 18-месечното одложување на извршувањето на затворската казна на сторителот се сметаше за составен дел од процедуралната обврска на државата од членот 2³⁸.

Во 14 од 15 пресуди по основ на членот 3 (забрана на мачење), Судот утврди прекршување во процедуралниот дел³⁹. Во многу предмети, Судот потенцираше дека од жртвите на наводни повреди не се бара самите да покренат гонење на овластените службени лица на државата, туку должност на обвинителот е да го испита апликантот и да ги земе предвид сите докази, односно да спроведе ефективна истрага⁴⁰, а во еден предмет Судот го сметаше за претеран формализам инсистирањето апликантот да го открие идентитетот на сите полициски службеници против кои тој поднел кривична пријава⁴¹. Освен во *Ел-Масри*, и во *Хајрулаху* Судот го квалификуваше постапувањето како тортура, со оглед дека на апликантот му се заканувале со цел да извлечат признание, што му предизвикало емоционална, психолошка и физичка болка и страдање⁴². Врзувањето со лисици на душевно болна апликантка во текот на нејзиниот транспорт до болница претставуваше деградирачки третман со кој се прекршува суштинскиот аспект од членот 3⁴³. Судот утврди повреда на материјалниот аспект на членот 3 од Конвенцијата и деградирачки третман и во случајот на несоодветната грижа на ментално болно осумгодишно дете кое над една година и девет месеци било сместено во установа несоодветна за неговата здравствена состојба⁴⁴, а во врска со истиот случај констатираше повреда поради отсуство на ефикасна истрага, како меѓународна обрска на државата.

Повреди беа констатирани во сите 10 пресуди кои се донесени за член 5 кој го гарантира

³⁷ *Нешкоска*, пресуда од 21 јануари 2016 година.

³⁸ *Китановска-Станојковиќ и други*, пресуда од 13 октомври 2016 година.

³⁹ *Трендафиловски*, пресуда од 17.12.2020 година; *Х и У*, пресуда од 5.11.2020 година, Л.Р., пресуда од 23 јануари 2020 година, *Селами и други*, пресуда од 1 март 2018 година; *Аслани*, пресуда од 10 декември 2015 година; *Хајрулаху*, пресуда од 29 октомври 2015 година; *Андоновски*, пресуда од 23 јули 2015 година; *Китановски*, пресуда од 22 јануари 2015 година; *Ел- Масри*, пресуда на Големият судски совет од 13 декември 2012 година; *Горгиев*, пресуда од 19 април 2012 година; *Сулејманов*, пресуда од 24 април 2008 година; *Целадинов и други*, пресуда од 10 април 2008 година; *Трајкоски*, пресуда од 7 февруари 2008 година; *Јашар*, пресуда од 15 февруари 2007 година.

⁴⁰ *Трендафиловски*, пресуда од 17.12.2020 година; *Х и У*, пресуда од 5.11.2020 година

⁴¹ *Трајкоски*, пресуда од 7 февруари 2008 година.

⁴² *Хајрулаху*, пресуда од 29 октомври 2015 година.

⁴³ *Илиевска*, пресуда од 7 мај 2015 година.

⁴⁴ *Л.Р.*, пресуда од 23 јануари 2020 година.

правото на слобода и безбедност⁴⁵. Пресудата на Големиот совет во *Ел-Масри против Македонија*⁴⁶ се однесуваше на арбитражното, *incommunicado* притворање на германски државјанин, неговото „вонредно предавање“ и неговиот трансфер во Авганистан, каде тој бил малтретиран. Освен предолгото траење на притворите и необразложеноста на колективните притворски решенија⁴⁷, ЕСЧП го дискутираше и правото на обвинетиот ефективно да учествува во постапката во која неговиот иницијален куќен притвор бил заменет со притвор⁴⁸, отсуството на разумно сомнение дека апликантот сторил кривично дело⁴⁹, незаконитото апсење поради наводно непридржување кон налогот на судот за плаќање на глоба и неинформирањето на апликантот за причините за неговото апсење⁵⁰, недоделувањето на (доволен) надоместок поради незаконитото лишување од слобода (и мачењето на апликантот за време на лишувањето од слобода)⁵¹, како и неоправданото континуирано задржување во психијатриска установа⁵².

Повреда беше утврдена во 10 од 11 пресуди за членот 8 кој го гарантира правото на почитување на приватниот и семејниот живот, што ги опфати одбивањето на промена на етничката припадност во Судскиот избран именик во тек на оглас⁵³, одбивањето на барањето на трансродово лице за промена на полот во матичната евиденција⁵⁴, правото на почитување на угледот⁵⁵, неизвршувањето на решенијата за одржување на контакти помеѓу родителите и нивните деца⁵⁶, моралниот и физичкиот интегритет на личноста⁵⁷, временски неопределеното чување на ДНК-примероци на осудени лица и недостаток на можност да се побара бришење на истите⁵⁸ и прибавување на доверливи медицински податоци на апликантите од страна на полицијата без доволно заштитни мерки⁵⁹.

⁴⁵ *Сејдиџи*, пресуда од 7 јуни 2018 година; *Селами и други*, пресуда од 1 март 2018 година; *Рамковски*, пресуда од 8 февруари 2018 година; *Миладинов и други*, пресуда од 24 април 2014 година; *Велинов*, пресуда од 19 септември 2013 година; *Ел-Масри*, пресуда на Големиот судски совет од 13 декември 2012 година; *Василкоски и други*, пресуда од 28 октомври 2010 година; *Митрески*, пресуда од 25 март 2010 година; *Трајче Стојановски*, пресуда од 22 октомври 2009 година; *Лазороски*, пресуда од 8 октомври 2009 година.

⁴⁶ *Ел-Масри*, пресуда на Големиот судски совет од 13 декември 2012 година.

⁴⁷ *Сејдиџи*, пресуда од 7 јуни 2018 година; *Рамковски*, пресуда од 8 февруари 2018 година; *Миладинов и други*, пресуда од 24 април 2014 година; *Василкоски и други*, пресуда од 28 октомври 2010 година.

⁴⁸ *Митрески*, пресуда од 25 март 2010 година.

⁴⁹ *Лазороски*, пресуда од 8 октомври 2009 година.

⁵⁰ *Велинов*, пресуда од 19 септември 2013 година.

⁵¹ *Селами и други*, пресуда од 1 март 2018; *Велинов*, пресуда од 19 септември 2013 година.

⁵² *Трајче Стојановски*, пресуда од 22 октомври 2009 година.

⁵³ *Тасев*, пресуда од 16 мај 2019 година.

⁵⁴ *X*, пресуда од 17 јануари 2019 година.

⁵⁵ *Карајанов*, пресуда од 6 април 2017 година; *Ивановски*, пресуда од 21 јануари 2016 година; *Поповски*, пресуда од 31 октомври 2013 година.

⁵⁶ *Олури*, пресуда од 16 јануари 2020 година, *Митови*, пресуда од 16 април 2015 година. Спротивно на тоа, повреда во овој поглед не беше утврдена во *Митрова и Савиќ*, пресуда од 11 февруари 2016 година.

⁵⁷ *Ел-Масри*, пресуда на Големиот судски совет од 13 декември 2012 година.

⁵⁸ *Трајковски и Читовски*, пресуда од 13 февруари 2020 година.

⁵⁹ *J.M. и A.T.*, пресуда од 22 октомври 2020 година.

Присилното отстранување на новинарите од собраниската галерија додека тие известуваа за дебатата за одобрување на државниот буџет за 2013 година го прекрши членот 10 кој ја гарантира слободата на изразување⁶⁰, за кој Судот утврди повреда и во случајот на колумнист кој беше кривично осуден за клевета за критикување на новинар во негова колумна⁶¹.

Само еден случај по член 11 кој ја гарантира слободата на собирање и здружување, се однесуваше на престанок на граѓанско здружение⁶², додека 4 случаи вклучуваа забрана за регистрирање на верски заедници (повреда на членот 11 во врска со членот 9)⁶³.

5. ПРЕСУДИ И ОДЛУКИ НА ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА ВО ПРЕДМЕТИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2020 ГОДИНА

⁶⁰ *Селмани и други*, пресуда од 9 февруари 2017 година.

⁶¹ *Гелевски*, пресуда од 8 октомври 2020 година.

⁶² *Здружение на граѓани „Радко“ и Паунковски*, пресуда од 15 јануари 2009 година.

⁶³ *Ставропигијален манастир „Свети Јован Златоуст“*, пресуда од 29 ноември 2018 година; *„Црква на вистинските православни христијани“ и Ивановски*, пресуда од 29 ноември 2018 година; *„Бекташка заедница“ и други*, пресуда од 12 април 2018 година; *„Православна охридска архиепископија (Грко-православна охридска архиепископија на Пеќката патријаршија)“*, пресуда од 16 ноември 2017 година.

5.1. Пресуди на Европскиот суд за човекови права во предмети против Република Северна Македонија

Од 14 пресуди против државата донесени во 2020 година со кои ЕСЧП одлучи по вкупно 23 апликации, 7 пресуди беа усвоени од совет од седум судии⁶⁴ и исто толкав број⁶⁵ од комитет од тројца судии. Во 3 случаи Судот најде повреда на членот 1 од Протоколот бр. 1⁶⁶, во 4 случаи имаше повреда на членот 6⁶⁷, во 3 случаи повреда на членот 3⁶⁸, повреда на членот 8 беше утврдена во 3 случаи⁶⁹, во 1 случај Судот констатираше повреда на членот 13 во врска со членот 8⁷⁰, а повреда на членот 10⁷¹ беше утврдена во 1 случај.

ЕСЧП во текот на 2020 година ги донесе следните пресуди против државата:

Во случајот *Синадиновска*⁷², Судот констатираше повеќекратна повреда на правото на судење во разумен рок од членот 6 § 1 од Конвенцијата. Иако во дел, ваквата повреда беше констатирана за период кога во државата немаше (ефикасен) правен лек за заштита на ова право, во дел повредата беше констатирана во услови кога Врховниот суд одлучувал по барањата за заштита на правото на судење во разумен рок поднесени од апликантката. Притоа констатираните повреди се должат пред сè на праксата на Врховниот суд кој во постапувањето по барањата на Синадиновска, не ги применил принципите на ЕСЧП и наместо да ја цени должината на постапката во целина, во принцип, спротивно на стандардите развиени во праксата на ЕСЧП, ги фрагментирал постапките. Во истиот случај, ЕСЧП ги прогласи за недопуштени повеќекратните наводи на апликантката за повреда на членот 1 од Протоколот бр. 1 на Конвенцијата (правото на сопственост).

⁶⁴ *Адиловска*, пресуда од 23 јануари 2020 година; *Л.Р.*, пресуда од 23 јануари 2020 година; *Трајковски и Чиповски*, пресуда од 13 февруари 2020 година; *Стрезовски и други*, пресуда од 27 февруари 2020 година; *Бошкоски*, пресуда од 4 јуни 2020 година; *Гелевски*, пресуда од 8 октомври 2020 година и *Х и У*, пресуда од 5 ноември 2020 година.

⁶⁵ *Синадиновска*, пресуда од 16 јануари 2020 година; *Олури*, пресуда од 16 јануари 2020 година; *Авто Атом ДОО Кочани*, пресуда од 28 мај 2020 година; *Анев и Најдовски*, пресуда од 3 септември 2020 година; *Ј.М. и А.Т.*, пресуда од 22 октомври 2020 година; *Јаневски*, пресуда од 19 ноември 2020 година и *Трендафиловски*, пресуда од 17 декември 2020 година.

⁶⁶ *Стрезовски и други*, пресуда од 27 февруари 2020 година; *Авто Атом ДОО Кочани*, пресуда од 28 мај 2020 година и *Анев и Најдовски*, пресуда од 3 септември 2020 година.

⁶⁷ *Синадиновска*, пресуда од 16 јануари 2020 година; *Адиловска*, пресуда од 23 јануари 2020 година; *Бошкоски*, пресуда од 4 јуни 2020 година и *Јаневски*, пресуда од 19 ноември 2020 година.

⁶⁸ *Л.Р.*, пресуда од 23 јануари 2020 година; *Х и У*, пресуда од 5 ноември 2020 година и *Трендафиловски*, пресуда од 17 декември 2020 година.

⁶⁹ *Олури*, пресуда од 16 јануари 2020 година; *Трајковски и Чиповски*, пресуда од 13 февруари 2020 година и *Ј.М. и А.Т.*, пресуда од 22 октомври 2020 година.

⁷⁰ *Олури*, пресуда од 16 јануари 2020 година.

⁷¹ *Гелевски*, пресуда од 8 октомври 2020 година.

⁷² *Синадиновска*, пресуда од 16 јануари 2020 година

Судот најде повреда на членот 8 и членот 13 во врска со членот 8 во случајот *Олури*⁷³. По прекилот на вонбрачната заедница меѓу апликантката и таткото на нејзиното дете, од страна на Меѓуопштинскиот центар за социјални работи било донесено конечно и извршно решение со кое на апликантката ѝ било доверено детето, додека пак на таткото му било уредено право на видување. Во неколку наврати апликантката побарала од Центарот да го изврши решението, при што тој се огласил за надлежен во однос на извршувањето на своите решенија, бидејќи извршувањето било во надлежност на Министерството за правда. Судирот на надлежност бил решен во прилог на Центарот како должен да ги извршува своите решенија⁷⁴. Во меѓувреме, и апликантката и Центарот поднеле кривични пријави против таткото кој бил осуден и му било наложено да го предаде детето. Сепак, ниту една наредба за враќање на детето, ниту затворските казни содржани во тие пресуди, не биле извршени. Три години по донесување на споменатото решение, Центарот извршил преиначување на решението и старателството над детето му го доделил на таткото, додека на апликантката ѝ биле уредени правата за видување. Судот констатирал дека долготрајното неизвршување на првото решение кое потоа било преиначено, создале ситуација во која апликантката не успеала да формира емотивна врска со нејзиното дете, поради што утврдил повреда на член 8 од Конвенцијата. Со оглед на фактот дека барањата на апликантката за извршување на решението на Центарот не биле од корист, а слично на тоа и донесените пресуди и изречените казни во кривичните постапки против таткото, Судот заклучил дека апликантката немала ефективен правен лек во однос на нејзините наводи во врска со членот 8 од Конвенцијата, поради што утврдил повреда на член 13 (право на ефикасен правен лек) во врска со член 8 (право на приватен живот).

Случајот *Адиловска*⁷⁵ се однесува на постапка иницирана од страна на апликантката за утврдување на право на сопственост на недвижност на нејзиниот покоен татко, во која домашните судови утврдиле дека постојат повеќе наследници на имотот и дека таа нема целосна активна легитимација. Притоа судовите не ги зеле предвид аргументите на апликантката дека останатите наследници биле свесни за постапката, но не покажале намера за вклучување во истата. Според мислењето на Судот, со условување на испитувањето на основаноста на тужбата на апликантката со учеството на сите потенцијални законски наследници, кои биле многубројни и вклучуваат блиски роднини кои во постапката требало да се појават на различни страни, второстепениот суд наметнал непропорционален товар на апликантката, поради што утврдил повреда на член 6 § 1 од Конвенцијата и на правото на пристап до суд.

⁷³ *Олури*, пресуда од 16 јануари 2020 година

⁷⁴ Слично во *Митови*, пресуда од 16 април 2015 година

⁷⁵ *Адиловска*, пресуда од 23 јануари 2020 година

Случајот *Л.Р.*,⁷⁶ беше инициран од страна на невладината организација во име на малолетно лице со сериозни попречувања што не е во можност да даде согласност да биде застапувано. Апликантот бил напуштен по раѓањето и бил сместен во дом за доенчиња и деца без родители, а кога имал 1 година му биле утврдени симптоми на заостанување во развојот. Тим лекари дијагностицирале дека апликантот уште од раѓање страда од умерена ментална попреченост, најтешка форма на физичка попреченост и говорна попреченост. Кога апликантот имал 4 години, неговиот старател одлучил дека тој треба да биде сместен во Заводот за заштита и рехабилитација. Најпрво со писмо, а потоа и преку одржување на состаноци со старателот и други надлежни органи, Заводот го известил старателот дека нема квалификуван персонал да се грижи за апликантот, поради што било препорачано тој да биде префрлен во несоодветна установа. Следната година, Народниот правобранител го посетил Заводот, каде апликантот бил пронајден со ногата врзан за неговиот кревет. По извршените прегледи врз апликантот по барање на старателот, истиот го сместил апликантот во Заводот за рехабилитација на деца и младинци. Кривичната пријава поднесена од страна на невладината организација против директорката на Заводот за заштита и рехабилитација и петмина негуватели, била отфрлена со образложение дека нивните постапки не содржеле никакви елементи на кривично дело. Вишиот јавен обвинител, а потоа и Државниот јавен обвинител ги потврдиле наодите на пониските јавни обвинители. Жалбените наводи на апликантот врзани за членот 3 од Конвенцијата се однесуваа на погрешната дијагноза која му била дадена, што резултирало со негово сместување во несоодветна установа каде не добивал соодветна грижа и третман. Дополнително, домашната истрага по неговите наводи била неефикасна. Судот утврди дека особено загрижувачки е фактот што врзувањето на апликантот за неговиот кревет, пракса која се чини дека била вообичаена, а која сама по себе е некомпатибилна со човековото достоинство, се применувала врз осумгодишното дете околу една година и девет месеци. Притоа, Судот оцени дека не е убедливо дека ваквата пракса претставувала најмалку инвазивна мерка на располагање во контекст на безбедноста на апликантот, односно, дека не биле разгледани било какви други опции кои можеле да се применат. Од овие причини, Судот утврди повреда на член 3 од Конвенцијата. Дополнително, Судот констатираше дека државата не ја исполнила процедуралната обврска од членот 3, со оглед на отсуството на соодветна реакција, како и отсуството на надомест на штета во однос на спорните настани.

Пресудата во случајот *Трајковски и Чиповски*⁷⁷ се однесуваше на две апликации, засебно поднесени до Судот кои имаа исти жалбени наводи врзани за членот 8 од Конвенцијата. Имено, апликантите се жалеле дека правната рамка врз основа на која домашните органи ги зеле, обработиле и чувале нивните ДНК примероци, не била во согласност со гаранциите од

⁷⁶ *Л.Р.*, пресуда од 23 јануари 2020 година

⁷⁷ *Трајковски и Чиповски*, пресуда од 13 февруари 2020 година

овој член од Конвенцијата. Во кривични постапки иницирани против апликантите кои завршиле со изречени условни казни затвор, им бил земен брис од устата. Против првиот апликант, наодите од ДНК примерокот земени од него биле доставени како докази, а во случајот на вториот апликант ДНК-анализата не била поднесена како доказ против него. И двајцата апликанти отпочнале постапки пред Дирекцијата за заштита на лични податоци со наводи дека полициските службеници незаконски, без судски налог и без согласност зеле биолошки материјал кој потоа незаконски бил чуван. Дирекцијата ги одбила двете барања со образложение за првиот апликант дека полицијата била овластена да зема, чува и обработува лични податоци на една личност кога постои основано сомнение дека тој или таа сторил/а казниво дело. Во случајот на вториот апликант, Дирекцијата утврдила дека полицијата презела истражни мерки бидејќи имало сомнение дека тој извршил тешка кражба, поради што било постапено согласно законот. Ваквите наоди на Дирекцијата биле потврдени и од страна на управните судови во две инстанции. Судот забележа дека во применливите правни одредби, кои претрпеле промена во текот на постапката пред ЕСЧП, не е утврден одреден временски рок за чување на ДНК-податоците, дополнително, не се дефинирани условите под кои може тоа да се направи и постапката која треба да се следи. Во законот ниту постои, ниту постоела одредба што дозволува специфично преиспитување на потребата од чување на податоците, ниту пак одредба според која засегнатата личност може да бара податоците што се однесуваат на него или неа да бидат избришани. Поради овие причини, Судот заклучи дека генералниот и неселективниот карактер на овластувањето на чување на ДНК-профилите на апликантите, пропратено со отсуството на доволно заштитни мерки достапни за нив, претставува повреда на членот 8 од Конвенцијата.

Со пресудата *Стрезовски и други*⁷⁸ Судот разгледуваше 8 апликации засебно поднесени од апликанти, исклучени корисници од топлинска енергија, а кои според Правилата за снабдување со топлинска енергија донесени од страна на Регулаторната комисија за енергетика во 2012 година, биле задолжувани на приватните снабдувачи да им плаќаат надоместок за ангажирана моќност. Врз основа на член 1 од Протоколот бр. 1 кон Конвенцијата, апликантите се жалеа дека обврската да го плаќаат ваквиот надоместок го повредило нивното право на сопственост. Судот применувајќи го трослојниот тест, развиен меѓудругото во контекст на членот 1 од Протоколот бр. 1, утврди дека оспорената мерка била „предвидена со закон“, и имала „леgitимна цел“, да обезбеди безбедно, сигурно и ефикасно снабдување со топлинска енергија. При разгледување на третиот принцип, принципот на „правична рамнотежа/пропорционалност“, Судот утврди дека домашните судови зазеле бланкетен пристап со тоа што апликантите ги класифицирале како „пасивни корисници“, не осврнувајќи се на

⁷⁸ *Стрезовски и други*, пресуда од 27 февруари 2020 година

спецификите на секој поединечен случај. Во контекст на ова, Судот истакна дека само по проверката на сите релевантни фактори, би било можно домашните институции да направат објективна проценка на „пасивното“ користење на топлинска енергија во секој поединечен случај. Дополнително, Судот нотираше дека приватниот интерес од комерцијална природа, не смее да се занемари. Поради наведените причини, во овој случај беше утврдена повреда на член 1 од Протоколот бр. 1. Со пресудата во овој случај ЕСЧП најважно дека пред истиот има повеќе од 120 слични апликации.

Повреда на правото на сопственост беше утврдена и во предметот *Авто Атом ДОО Кочани*⁷⁹, каде жалбените наводи на компанијата – апликант биле дека домашните власти ја лишиле од правото на одбивка на ДДВ-то што го платила за примените стоки, заради грешка направена од нејзиниот добавувач. Имено, по извршена даночна контрола, Управата за јавни приходи ѝ издала даночно решение наметнувајќи ѝ дополнителна ДДВ обврска која се однесувала на незаконски извршената одбивка на ДДВ на компанијата – апликант, направена врз основа на фактурите издадени од добавувачот, кој не бил регистриран за целите на ДДВ. Судот нотирал дека она што било спорно меѓу страните во овој случај е дали компанијата – апликант постапувала со должно внимание во деловните односи, особено со добавувачот. Во оваа смисла, Судот забележа дека аргументите на Владата за онлајн проверка на ДДВ статусот на добавувачот преку системот на УЈП, не било поткрепено со домашна регулатива или соодветна пракса. Понатаму, компанијата – апликант поклонила верба во фактурите од добавувачот, кои ги содржеле сите потребни податоци, вклучително и даночниот број и искажан ДДВ. Дополнително, Судот забележа дека кривичната постапка во која сопственикот на компанијата-добавувач бил прогласен за виновен, се однесува на истиот временски период за кој компанијата – апликант од страна на УЈП била задолжена со даночно решение, поради што останува нејасно зошто државата не го побарала од добавувачот целиот износ на ДДВ, како што го побарала од компанијата – апликант. Крајно, недозволувањето на одбивка на ДДВ на компанијата – апликант, според Судот не било оправдано за потребата за обезбедување за наплата на даноци, поради што утврди повреда на членот 1 од Протоколот бр. 1.

Во случајот *Бошкоски*⁸⁰ жалбените наводи на апликантот се однесуваа на целокупна неправичност на кривичната постапка која се водела против него, спротивно на членот 6 од Конвенцијата, поточно, тој се жалеше дека неговите права согласно членот 6 § 1 и 3 (г) биле повредени како резултат на посебниот начин на сослушување на загрозен сведок. Дополнително, се жалеше дека му било повредено правото на јавна расправа поради исклучување на јавноста од три рочишта. Во однос на загрозениот сведок, Судот забележа дека

⁷⁹ *Авто Атом ДОО Кочани*, пресуда од 28 мај 2020 година

⁸⁰ *Бошкоски*, пресуда од 4 јуни 2020 година

во ниту една фаза од постапката не бил изведен доказ со кој би се поткрепило постоењето на било какви закани упатени кон сведокот или неговото семејство, а на одбраната не ѝ биле дозволени прашањата во врска со тоа. Дополнително, предвид беше земен и фактот дека во текот на судењето биле користени и други докази, како аудио и видео записи од средби помеѓу загрозениот сведок и апликантот, што несомнео го потврдува фактот дека тие меѓусебно се познавале, од што Судот изведе заклучок за отсуство на причини за прикривање на идентитетот на сведокот. Иако Судот констатираше дека исказот на сведокот не претставувал „единствен“ или „одлучувачки“ доказ, тој сигурно имал значителна тежина за исходот на постапката. Осврнувајќи се на транспарентното спроведување на правдата, Судот потенцираше дека одржувањето на јавни судски рочишта претставува фундаментален принцип зацртан со членот 6 § 1. Притоа, забележа дека домашниот суд го оправдал исклучувањето на јавноста поради изведувањето на доказите прибавени со посебни истражни мерки, имено аудио и видео записите од состаноците меѓу апликантот и сведокот. Сепак, судечкиот суд не обезбедил никакви мерки за противтежа на штетниот ефект од исклучувањето на јавноста. Имајќи го предвид горенаведеното, Судот заклучи дека предметната постапка, земена како целина, не ги задоволрила барањата за правично судење поради што постои повреда на членот 6 §§ 1 и 3 од Конвенцијата.

Пресудата *Анев и Најдовски*⁸¹ се однесува на посебни постапки во кои апликантите биле прогласени за виновни за сторен прекршок предвиден во Законот за шумите, поради тоа што не поседувале соодветна документација за дрвата што ги превезувале со нивните камиони. Покрај изречената глоба, во тие постапки им биле одземени и нивните камиони, како дополнителна мерка. Судот забележа дека изречените мерки за одземање биле задолжителни според домашното законодавство, што ги лишило апликантите од можноста да приговараат и да имаат какви било изгледи за успех во постапките кои резултирале со одземање, независно од нивното однесување или степен на одговорност. Понатаму, според Судот ништо не сугерирало на тоа дека камионите повторно би биле искористени за извршување на слични прекршоци, ниту пак нивното одземање било со цел обезбедување на материјално обештетување за настаната штета. Потенцирајќи дека на апликантите им била изречена глоба за прекршоците и дека предметите што ги превезувале им биле одземени, Судот заклучи дека одземањето на камионите како дополнителна санкција, била непропорционална и им наметнала прекумерен товар на апликантите, поради што утврди повреда на членот 1 од Протоколот број 1 на Конвенцијата.

⁸¹ *Анев и Најдовски*, пресуда од 3 септември 2020 година

Повреда на членот 10 кој ја гарантира слободата на изразување, Судот утврди во еден случај, *Гелевски*⁸² каде апликантот, кој инаку е колумнист, се жалеше дека неговата осуда за клевета за критикување на новинар во неговата колумна, ги повредила неговите права загарантирани со овој член од Конвенцијата. По објавување на спорната колумна, новинарот поднел приватна кривична тужба против апликантот за клевета и навреда, при што домашните судови го огласиле апликантот за виновен и го осудиле на заедничка казна за двете кривични дела. Судот најпрво нотираше дека меѓу страните не било спорно дека постоело мешање во правото на апликантот на слобода на изразување и дека истото било пропишано со закон. Судот прифати дека предметното мешање имало легитимна цел да го заштити угледот на другите, како што било утврдено и од домашните судови. Со оглед на фактот дека апликантот бил редовен колумнист во дневен весник, Судот потенцираше дека третиот принцип, имено, неопходноста на мешањето во едно демократско општество, мора да се испита во контекст на суштинската улога на слободниот печат во обезбедувањето на правилно функционирање на едно демократско општество. Потенцирајќи го влијанието на медиумите во современото општество, Судот забележа дека колумната напишана од страна на апликантот не се однесувала на приватните активности на новинарот-тужител и дека какви било факти искажани во истата не се однесувале директно на новинарот-тужител, туку на студентски протести и останати поврзани настани. Според Судот, важно во овој случај беше да се направи разлика помеѓу несогласувањето на апликантот со политиките на Владата, кои според него биле „фашистички“ и неговото мислење за новинарот-тужител како поддржувач на тие политики. Во врска со начинот на изразување што го користел апликантот, Судот повтори дека на поединци, а особено на новинари, кои учествуваат во јавна дебата за прашање од општ интерес им е дозволено да применат одреден степен на претерување или провокација. Крајно, забележувајќи дека кривичната осуда на апликантот несомнено може да има застрашувачки ефект врз медиумите во политичката дебата за важни прашања, Судот заклучи дека предметното мешање е непропорционално со целта и не е „неопходно во едно демократско општество“ во смисла на членот 10 став 2 од Конвенцијата.

Во случајот *Ј.М. и А.Т.*⁸³, апликантите биле пациенти кои примале метадонска терапија во Центар за лекување зависници. По пријава дека недостасува метадон во болницата, полициски инспектори извршиле увид и ги прибавиле оригиналните списоци за дневна потрошувачка на метадон кои содржеле имиња и презимиња на сите пациенти кои биле на метадонска терапија, вклучително и апликантите. Апликантите се жалеа на повреда на нивното право на приватност, тврдејќи дека болницата незаконски ѝ дала пристап на полицијата до нивните медицински податоци. Судот не најде дека било неопходно полицијата да добие целосен пристап до

⁸² *Гелевски*, пресуда од 8 октомври 2020 година

⁸³ *Ј.М. и А.Т.*, пресуда од 22 октомври 2020 година

медицинските податоци на апликантите, особено во светло на фактот дека не биле преземени никакви истражни мерки врз основа на прибавените податоци, а според полицискиот извештај немало елементи на кривично дело во врска со исчезнатиот метадон. Судот понатаму забележа дека полицијата имала и други опции за да ја проследи пријавата, а домашните судови не успеале да воспостават баланс меѓу заштитата на правата на пациентите наспроти правото на полицијата да има пристап до чувствителни медицински податоци без судски налог. Во овој контекст, поради непостоењето на доволни заштитни мерки за да се спречи обелоденувањето на идентитетот на апликантите, Судот утврди повреда на членот 8 од Конвенцијата.

Во случајот *X и Y*⁸⁴ апликантите кои се од ромска етничка припадност, се жалеа на расно мотивирана полициска бруталност и неуспех на државата да спроведе ефективна истрага за нивните наводи. Апликантите во периодот кога се случил настанот биле малолетни. На критичниот ден во полиција бил пријавен физички напад врз оштетена која дала опис на двете лица кои ја нападнале, поточно дека биле Роми на возраст од 16-18 години. Првиот апликант бил пресретнат од полициски припадници на специјалната единица „Алфа“ во близина на местото на нападот, а бидејќи одговарал на профилот на еден од напаѓачите, бил лишен од слобода. Апликантот го признал делото и бил ослободен следниот ден, а во врска со вториот апликант нема полициски записи. За настаните од критичниот ден, апликантите поднеле кривична пријава против четворица непознати лица - полицајци поради малтретирање во вршење на службата, мачење и друго нечовечно или понижувачко постапување и казнување, насилство и расна дискриминација. Во прилог на кривичната пријава поднеле медицинско уверение од првиот апликант и нивната пријава до Секторот за внатрешна контрола и професионални стандарди при МВР. Судот констатираше дека Основниот јавен обвинител не презел истражни мерки повеќе од две години откако апликантите ја поднеле кривичната пријава, по што тие во три наврати се обратиле до Вишиот јавен обвинител. Повеќе од шест години по критичниот настан, истрагата сè уште била во тек. Од овие причини, Судот заклучи дека отсутувала ефективна истрага во врска со наводите на апликантите што претставува повреда на процедуралниот аспект на членот 3 од Конвенцијата. Во околностите на случајот, Судот констатираше дека во случајот нема повреда на материјалниот аспект на членот 3 од Конвенцијата, бидејќи врз основа на доказите, но и во отсуство на ефикасна истрага од страна на домашните надлежни органи, а во светло на различните верзии на настаните презентирани од странките во постапката, не може да се заклучи над разумно сомнение дека во случајот постои повреда на материјалниот аспект на забраната за тортура. Дополнително, Судот констатираше дека се очигледно неосновани наводите на апликантите дека наводното постапување согласно членот 3 на полицијата и неефикасноста на истрагата биле резултат на

⁸⁴*X и Y*, пресуда од 5 ноември 2020 година

расна дискриминација по основа на нивното ромско потекло, односно дека неефикасната истрага самата по себе била форма на институционална дискриминација. Во постапката пред ЕСЧП како вмешувач се јави и Хелсиншкиот комитет за човекови права од Скопје.

Слично на овој случај, во предметот *Трендафиловски*⁸⁵ жалбените наводи на апликантот врз основа на членот 3 од Конвенцијата беа во насока на тоа дека при неговото лишување од слобода, бил малтретиран од страна на полициските службеници и дека имало наведен недостаток на ефективна истрага во однос на таквите наводи. Во овој случај, Судот забележа дека јавниот обвинител ја отфрлил пријавата на апликантот врз основа на сознанија до кои дошол исклучиво од доказите што биле доставени од полицијата, без притоа да обезбеди други докази, вклучувајќи ги и оние предложени од апликантот, како и да го сослуша. Дополнително, јавниот обвинител за отфрлањето одлучил со „резолюција“, која не била доставена до апликантот и во никој случај не можела да биде оспорена со жалба. Од овие причини, Судот утврди дека истрагата не ги задоволрила потребните стандарди на процедуралната обврска на државата што произлегува од членот 3 од Конвенцијата. Во однос на наводите за повреда на материјалниот аспект на членот 3 од Конвенцијата, Судот заклучи дека истите се очигледно неосновани од причини што Судот не беше во можност да заклучи, а делумно и поради отсуството на ефикасна истрага која требало да ги оцени сите докази, дека во случајот силата која била применета не била непропорционална или дека не била нужно неопходна во светло на однесувањето на апликантот.

Во предметот *Јаневски*⁸⁶, апликантот се жалеше на наводна неправичност на кривичната постапка против него заради тоа што судовите ги донеле своите одлуки врз основа на исказите на четворица сведоци испитани во отсуство на апликантот и неговиот адвокат. Иако констатираше дека постоеле одредени фактори на противтежа, Судот забележа дека единствено претседателот на судскиот совет кој ја донел пресудата, ги слушнал изјавите на сведоците, па оттука, само тој бил способен да ги оценува тие докази. Дополнително, двајцата судски поротници биле сменети во текот на постапката. Поради наведеното, Судот констатираше дека апликантот не бил во можност да ги испитува или оценува изјавите на сведоците како докази, ниту биле во таква можност мнозинството од членовите на последниот состав на судскиот совет, што претставува повреда на правата на апликантот загарантирани со членот 6 § 3 (г) од Конвенцијата.

⁸⁵ *Трендафиловски*, пресуда од 17 декември 2020 година

⁸⁶ *Јаневски*, пресуда од 19 ноември 2020 година

5.2. Одлуки на ЕСЧП во предмети против Република Северна Македонија

Во 10 од 13 одлуки усвоени против Северна Македонија во 2020 година, Судот навлезе во мериторно испитување на случајот, додека со останатите 3 одлуки констатираше спогодбено решавање. Имајќи предвид дека во однос на дел од споменатите 10 одлуки, жалбените наводи изнесени во апликациите се однесуваа на повеќе од еден член од Конвенцијата, 7 случаи го адресираа правото на правично судење согласно членот 6 од Конвенцијата, 1 случај се однесуваше на членот 2 кој го гарантира правото на живот, во 1 случај жалбените наводи беа врзани за правото на слобода и безбедност согласно членот 5, 2 случаи го покренаа прашањето за повреда на членот 8 кој го обезбедува правото на приватен живот, 1 случај го адресираше правото на слобода на изразување согласно членот 10, а 1 случај се однесуваше на правото на сопственост загарантирано со членот 1 од Протоколот бр. 1.

Во предметот *Чангов*⁸⁷, апликантот се жалеше на повреда на неговото право на правично судење согласно член 6 од Конвенцијата, бидејќи првостепениот суд донел одлука со која неговата тужба ја сметал за повлечена, со оглед на тоа дека не се појавил на презаказаното рочиште. Апликантот се жалеше дека не бил известен за датумот и времето на одржување на рочиштето, имајќи предвид дека првичниот датум на кој било закажано рочиштето, последователно бил прогласен за неработен ден. Судот нотираше дека одлуката на Владата за прогласувањето на овој ден за неработен била објавена во медиумите, а апликантот имал можност преку судската администрација да се информира за презаказаните рочишта. Дополнително, откако домашниот суд констатирал дека тужбата е повлечена, апликантот не бил спречен да поднесе идентично тужбено барање. Во вакви околности, Судот ја прогласи апликацијата за очигледно неоснована и ја одби во согласност со член 35 став 3 (а) и 4 од Конвенцијата.

Повикувајќи се на правата загарантирани со членот 6 став 1 и 3 (г) од Конвенцијата, апликантите во предметот *Николов и Цицев*⁸⁸ тврдеа дека кривичната постапка против нив била неправична, имајќи предвид дека нивната осуда била заснована на изјави дадени од сведоци кои не биле во можност да ги испитаат. Судот забележа дека домашните судови немале расположливи средства за следење на сведоците кои во меѓувреме ја напуштиле државата. Покрај тоа, осудата на апликантите била заснована врз изјави од други очевидци, документите кои биле пронајдени кај едниот апликант, како и евиденцијата од мобилните телефони на апликантите. Како важен факт, Судот го потенцираше тоа што на апликантите во домашната

⁸⁷ *Чангов*, одлука од 4 февруари 2020 година

⁸⁸ *Николов и Цицев*, одлука од 3 март 2020

постапка им била дадена можност да презентираат своја верзија на настаните, но тие не ја искористиле. Заклучувајќи дека спорните изјави не претставувале „единствен“ или „одлучувачки“ доказ за осудата на апликантите, Судот утврди дека жалбата е очигледно неоснована и мора да биде одбиена, во согласност со член 35 став 3 (а) и 4 од Конвенцијата.

Жалбените наводи на апликантот во предметот *Нуредини*⁸⁹ се однесуваа на тоа дека тој бил приведен и осуден на доживотен затвор, со признавање на странска кривична пресуда од страна на домашните судови, донесена во постапка во која апликантот бил суден во отсуство, но без можност да ја изнесе својата одбрана на суд, спротивно на член 5 и член 6 став 1 и 3 (в) од Конвенцијата. Со оглед на тоа дека правните лекови кои ги искористил апликантот не биле ефикасни, Судот ги прифати аргументите на Владата и утврди дека апликацијата била поднесена надвор од шестмесечниот рок.

Слично, Судот утврди непочитување на рокот од шест месеци во случајот *Бошкоски*⁹⁰, каде апликантот жалбените наводи ги засноваше врз членот 6 став 1 од Конвенцијата за неправичност на кривичната постапка против него, заради донесување на пресуда врз основа на сведочењето на заштитен сведок, наводното недоставување на одредени поднесоци на обвинителството и исклучувањето на јавноста од повеќе рочишта. Сепак, во врска со околностите на истиот случај, како презентирано погоре, ЕСЧП констатираше повреда на Конвенцијата поради неправичноста на постапката против апликантот, во целина.

За очигледно неосновани Судот ги прогласи жалбените наводи во предметот *Деловски*⁹¹ каде апликантите се жалеа дека истрагата за смртта на нивниот татко, односно сопруг во сообраќајна незгода, била неефикасна бидејќи јавниот обвинител не ги сослушал сведоците што тие ги предложиле, не им дозволил пристап до списите на предметот и конечно не покренал обвинение. Осврнувајќи се на можноста за поднесување граѓанска тужба за надомест на штета, Судот потенцираше дека не може да се шпекулира за тоа каков би бил исходот од барањето за надомест на штета, доколку апликантите иницирале постапка пред граѓанските судови истовремено или последователно на кривичната истрага но, заклучи дека нема причина за сомнеж дека ваквото правно средство што им било на располагање на апликантите не би било ефикасно, соодветно и доволно за целите на членот 2 од Конвенцијата, во специфичните околности на случајот во кои апликантите не тврдеа, ниту обвинителството утврдило намера кај лицето кое учествувало со несреќата, во која К.Д. го загубил животот, ниту пак несреќата била последица на однесување на јавен орган или непочитување на правните правила од страна

⁸⁹ *Нуредини*, одлука од 7 јули 2020 година

⁹⁰ *Бошкоски*, одлука од 20 октомври 2020 година

⁹¹ *Деловски*, одлука од 7 јули 2020 година

на лицето кое учествувало во несреќата.

Во случајот *Спировски*⁹², апликантите поднеле приватна тужба против физичко лице за кривични дела самовластие, клевета и навреда, а потоа поднеле супсидијарен обвинителен предлог против истото лице за поднесување лажни докази. Домашниот суд го одбил тужбеното барање квалификувајќи ги оспорените тврдења на лицето како негово субјективно мислење, а не како изјави за факти. Апликантите се жалеа дека спротивно на член 8 од Конвенцијата, бил повреден нивниот углед. Судот заклучи дека за да се тврди повреда на членот 8, нападот врз угледот на една личност мора да достигне одредено ниво на сериозност и да се изврши на начин што предизвикува штета врз личното уживање на правото на почитување на приватниот живот. Со оглед на околностите на овој случај, Судот ја прогласи апликацијата за очигледно неоснована, со образложение дека во случајот не се работи за јавни личности, а дека во тој контекст фактот дека апликантот бил судија на Уставниот суд не може да го промени заклучокот на Судот, во таа смисла дека спорните изјави се однесувале на апликантите како приватни, а не јавни личности, дека иако Судот не би можел во потполност да се согласи со тоа дека во случајот се работи за мислење, имајќи предвид дека спорните изјави содржеле обвинувања за сторени конкретни кривични дела, сепак сметаше дека формата и контекстот во кој биле дадени спорните изјави треба да имаат предност при оценката на случајот.

Случајот *Алијевски*⁹³ се однесува на наводна повреда на членот 6 од Конвенцијата каде што апликантот тврдел дека Комисијата за утврдување на дисциплинска повреда и нестручно и несовесно вршење на функцијата на јавниот обвинител и Советот на јавни обвинители кои одлучувале по неговата жалба, не биле „независни и непристрасни“. Судот утврди дека Комисијата не може да се смета за независна и непристрасна во однос на државниот јавен обвинител кој иако имал право, не учествувал во донесување на одлуката на Советот во однос на апликантот. Осврнувајќи се на независноста и непристрасноста на управните судови кои одлучувале во случајот со полна јурисдикција, Судот заклучи дека истите во две инстанции не нашле процедурални пропусти и ги прифатиле фактите утврдени од Комисијата, а потврдени од Советот. Врз основа на наведеното, Судот ја прогласи апликацијата за очигледно неоснована и ја одби согласно член 35 став 3 (а) и 4 од Конвенцијата.

Правото на сопственост загарантирано со членот 1 од Протоколот бр. 1 беше покренато во случајот *Цонева*⁹⁴, каде апликантката купила недвижен имот во стечајната постапка кој потоа ѝ бил одземен бидејќи истиот не требало да биде дел од стечајната маса. Судот забележа дека

⁹² *Спировски*, одлука од 15 септември 2020 година

⁹³ *Алијевски*, одлука од 29 септември 2020 година

⁹⁴ *Цонева*, одлука од 29 септември 2020 година

апликантката не поднела барање за компензација против стечајниот управник, можност која ја нудел законот со кој е утврдена лична одговорност на стечајниот управник во вакви околности. Дополнително, апликантката имала можност да поднесе тужба за неосновано збогатување против доверителите на фирмата, барајќи да ѝ бидат вратени средствата кои ги платила за имотот. Со ова, Судот заклучи дека државата ги исполнила своите позитивни обврски согласно член 1 од Протоколот бр. 1 да обезбеди соодветен правен механизам што ќе ѝ овозможи на апликантката да ги заштити своите права, кој таа сепак не го искористила.

Во случајот *ДООЕЛ Златен Егеј*⁹⁵ компанијата апликант се жалеше дека спротивно на членот 6 од Конвенцијата кој го гарантира пристапот до суд, граѓанските и управните судови одбиле да го испитаат нејзиното барање за надомест на штета поради задоцнето издавање на лиценца за управување со отпад. Судот се осврна на тужбата за молчење на администрација како правен лек за кој веќе утврдил дека е ефикасен во забрзување на постапката во такви околности. Дополнително, Судот забележа дека управната постапка која ја иницирала компанијата апликант, можела да се покрене само додека траеле спорните дејствија пред управниот орган, што доколку било сторено, ќе му обезбедело на апликантот последователно и пристап до граѓанскиот суд. Во овој случај, Судот ја прогласи апликацијата за очигледно неоснована и ја одби во согласност со член 35 став 3 и 4 од Конвенцијата.

Жалбените наводи на апликантот во случајот *Божиноски*⁹⁶ врзани за членот 6 од Конвенцијата, беа дека откако тој бил приведен во полициска станица како осомничен за кривично дело, полицијата на медиумите им ги доставила неговите лични податоци и негова фотографија, кои потоа биле објавени на интернет и во написи во весниците. Тој тврдеше дека со тоа се нарушило неговото право на презумпција на невиност. Дополнително, се жалеше дека неговата чест и углед биле повредени спротивно на член 8 од Конвенцијата. Не наоѓајќи основа за отстапување од наодите на домашните судови кои утврдиле дека не постојат докази дека информациите за апликантот објавени во медиумите биле добиени од Министерството за внатрешни работи, како и имајќи го предвид ограничувањето на сопствената надлежност во однос на оценката на доказите, што е примарно надлежност на домашните институции, Судот ја одби апликацијата како очигледно неоснована.

6. ИЗНОС НА ПРАВИЧЕН НАДОМЕСТ ДОСУДЕН ОД СТРАНА НА ЕСЧП СО ПРЕСУДИ И ОДЛУКИ ВО ПРЕДМЕТИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

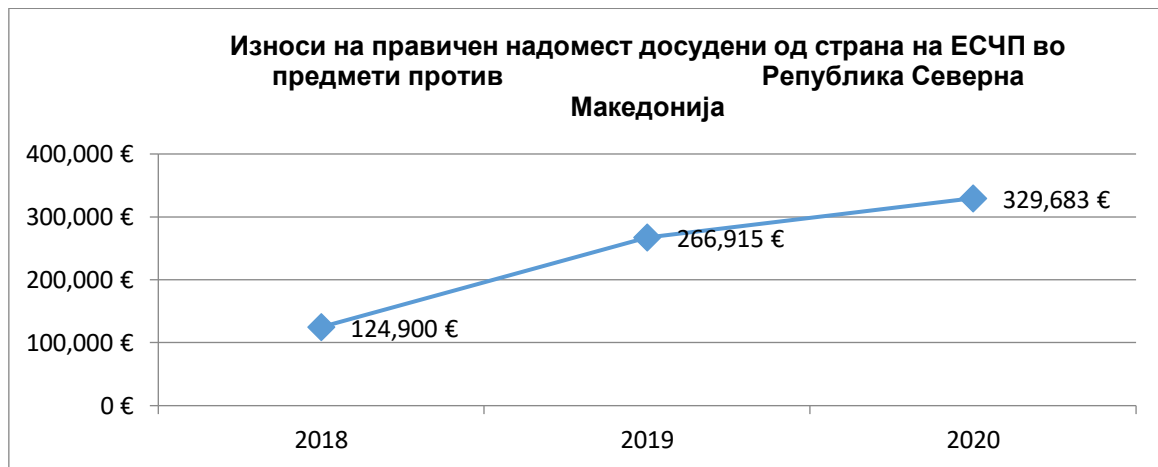
Во текот на 2020 година износот на досудени средства по сите основи од страна на

⁹⁵ *ДООЕЛ Златен Егеј*, одлука од 17 ноември 2020 година

⁹⁶ *Божиноски*, одлука од 10 декември 2020 година

ЕСЧП (пресуди со констатирана повреда на ЕКЧП и одлуки за спогодбено решавање на предметите) беше вкупно 329,683 евра и претставува зголемување во однос на износот на парични средства досудени од страна на ЕСЧП во претходните две години. Рекордна бројка од 353,408 евра на досудени износи од страна на ЕСЧП во предмети против државата имаше во 2013 година.

Износи на правичен надомест досудени од страна на ЕСЧП во предмети против Република Северна Македонија

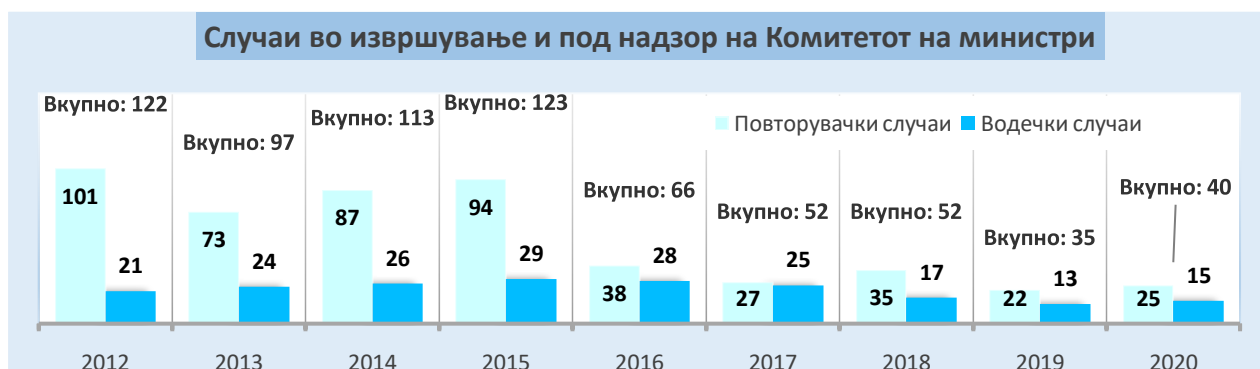
7. ПРЕДМЕТИ ВО ИЗВРШУВАЊЕ ПОД НАДЗОР НА КОМИТЕТОТ НА МИНИСТРИ

Откако во текот на 2016 година, државата го достигна рекордот по однос на бројот на пресуди и одлуки во однос на кои беше донесена финална резолуција од страна на Комитетот на министри во тек на една година и со тоа беше означен крајот на процесот на нивното извршување, што пред сè се должи на затворање на околу 60 пресуди со кои беше констатирана повреда на правото на судење во разумен рок од членот 6 на ЕКЧП, а во некои од нив и повреда на членот 13 (правото на ефикасен домашен правен лек) во врска со членот 6 (правото на судење во разумен рок), а пред сè капитилизирајќи ги напорите кои беа правени во годините претходно за забрзување на домашните постапки, намалувањето на бројот на т.н. „стари предмети“, но се чини пред сè на воведувањето на домашното правно средство пред Врховниот суд за заштита на правото на судење во разумен рок кое во 2011 година беше прогласено за ефикасно од страна на ЕСЧП⁹⁷, бројот на предмети за кои Комитетот на министри донесе финална резолуција во текот на 2020 година изнесуваше 11, за разлика од 2019 година кога овој број изнесуваше 26. За листата на пресуди за кои е донесена финална резолуција од страна на Комитетот на министри во текот на 2020

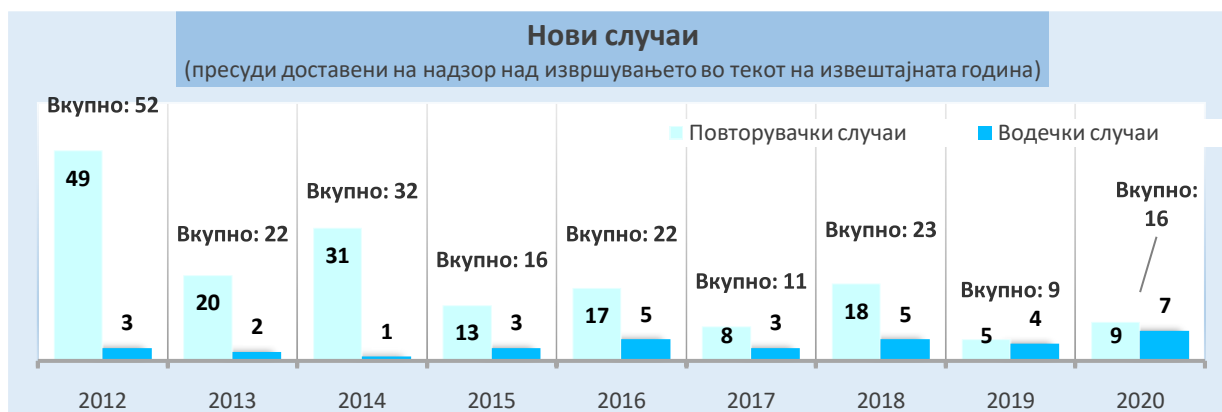
⁹⁷ *Аџи-Спиркоска и други*, одлука од 3 ноември 2011 година.

година, **види Анекс бр. 2**. Некои од финалните резолуции беа донесени само во однос на индивидуалните мерки.

Бројот на предмети во извршување на крајот на 2020 година, а под надзор на Комитетот на министри⁹⁸ забележа благо зголемување, односно бројот изнесуваше 40, додека 2019-та заврши со вкупно 35 предмети во извршување под надзор на Комитетот на министри.

Од „новите предмети“ или предметите кои беа ставени под надзор на Комитетот на министри во текот на 2020 година, 7 се водечки⁹⁹, а 9 се класифицирани како повторувачки предмети¹⁰⁰.

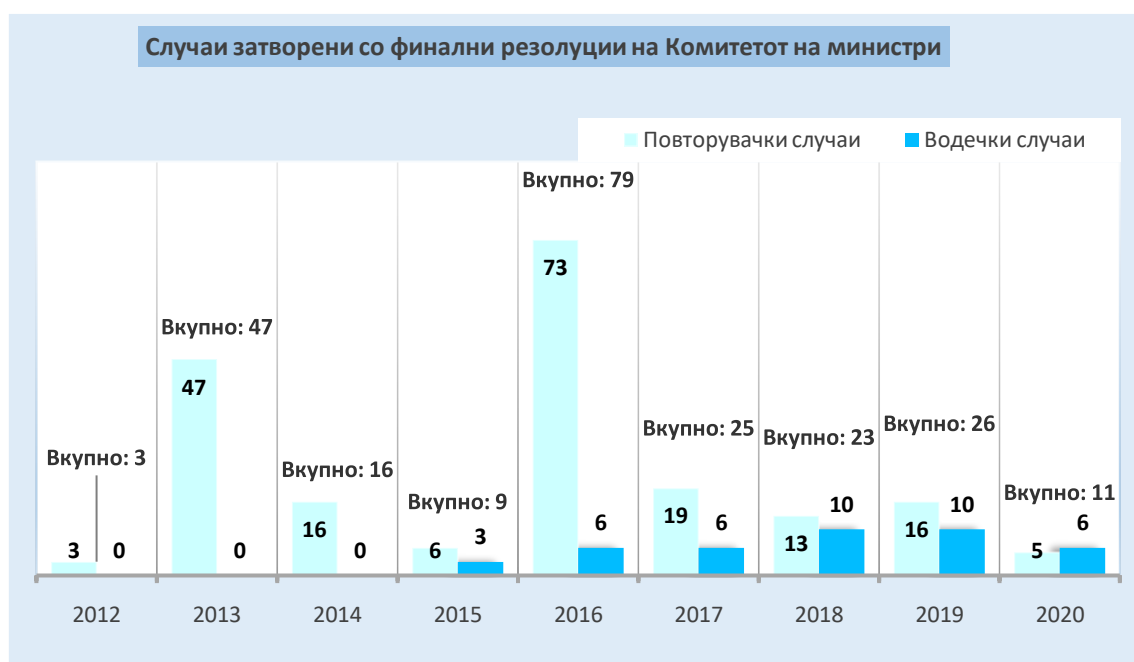

⁹⁸ За извршувањето на пресудите и одлуките на ЕСЧП и постапката на надзор од страна на Комитетот на министри види повеќе во Извештајот за работа на меѓуресорската комисија за извршување на одлуките на ЕСЧП.

⁹⁹ Водечки случаи за потребите на надзор над извршувањето се оние предмети кои најчесто од Комитетот на министри (а може и од страна на ЕСЧП) се идентификувани како предмети кои разоткриваат структурни проблеми во државата и чие извршување задолжително бара преземање на т.н. општи мерки, кои имаат за цел да превенираат идни слични повреди на ЕКЧП и/или пресуди кои во зависност од околностите бараат преземање на посложени мерки за нивно извршување. „Клонирани“ или повторувачки предмети се во принцип оние кои се однесуваат на структурни проблеми кои веќе се покренати пред Комитетот на министри во еден или повеќе водечки предмети против државата, па овие предмети за целите на надзорот над извршувањето најчесто се групираат во група со водечкиот предмет.

¹⁰⁰ Предмети кои се однесуваат на структурни или генерални проблеми кои веќе се покренати пред Комитетот на министри во еден или повеќе водечки случаи, односно предмети.

Од 11-те финални резолуции донесени во текот на 2020 година од страна на Комитетот на министри се затвори извршувањето на 10 пресуди, од кои 6 беа класифицирани како водечки случаи. Една финална резолуција се однесува на спогодбено решавање на предметот.

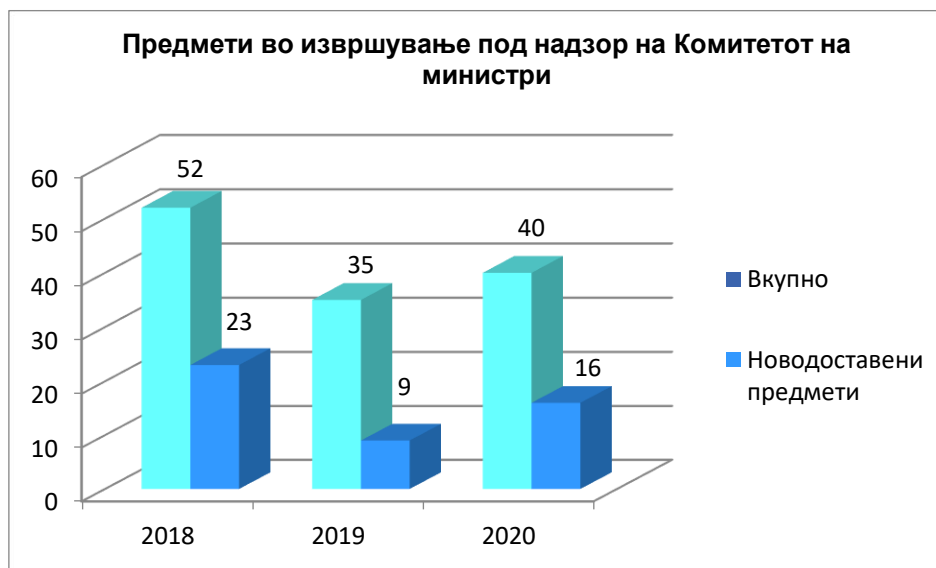
Во текот на 2020 година од страна на Бирото за застапување на Република Северна Македонија беа изготвени и испратени до Комитетот на министри вкупно 10 акциони планови и 7 акциони извештаи за вкупно 29 пресуди на ЕСЧП, преку кои државата реферира, а Комитетот на министри го врши надзорот на извршувањето на пресудите на ЕСЧП против државата. За листата на овие предмети види [Анекс бр. 3](#).

Во функција на извршување на пресудата на ЕСЧП во случајот *X против РСМ*¹⁰¹, што меѓудругото подразбира усвојување на законска регулираност за правното признавање на родот во согласност со меѓународните стандарди, беа договорени сет на активности на соработка со Советот на Европа, во контекст на што, на почетокот на февруари 2020 година се реализираше студиска посета на Малта.

Република Северна Македонија, 2020 година ја заврши со 40 предмети чие извршување е сè уште под надзор на Комитетот на министри. Од вкупно 40 предмети во извршување и под надзор на Комитетот на министри, 15 предмети се водечки. За

¹⁰¹ Пресуда од 16 април 2015 година;

листата на водечки предмети сè уште во извршување под надзор на Комитетот на министри види повеќе во **Анекс бр. 4**. На крајот на 2020 година, под зајакнат надзор на Комитет на министри беа 3 пресуди на ЕСЧП¹⁰² од кои 2 се и водечки предмети¹⁰³.

¹⁰² X, пресуда од 17 јануари 2019 година; „Православна охридска архиепископија (Грко-православна архиепископија на Пеќката патријаршија)“, пресуда од 16 ноември 2017 година, Бекташиската заедница и др., пресуда од 12 април 2018 година;

¹⁰³ X, пресуда од 17 јануари 2019 година и „Православна охридска архиепископија (Грко-православна архиепископија на Пеќката патријаршија)“, пресуда од 16 ноември 2017 година.

Анекс бр.1				
ПРЕДМЕТИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ДОСТАВЕНИ НА ОДГОВОР ВО 2020 Г.				
	ПРЕДМЕТ	БРОЈ НА АПЛИКАЦИЈА	АПЛИКАНТ/И	ЖАЛБЕНИ НАВОДИ НА АПЛИКАНТОТ/ИТЕ ИСТАКНАТИ ВО АПЛИКАЦИЈАТА
1.	АНТОВСКИ и 4 други	А.бр. 68160/17	Деспот Антовски Душко Антовски Данијела Таневска Небојша Таневски Анкица Антовска	член 6 § 1 од Конвенцијата (право на правично судење)
2.	РЕЦЕПОВИ и 1 друга апликација	А.бр. 30415/18	Нехру Реџепов Џемиле Реџепова	член 2 од Конвенцијата (право на живот)
		А.бр. 59492/18	Мизафер Јусинова	
3.	ШАПКАРОСКИ и 1 друга апликација	А.бр. 42520/17	Ангеле Шапкароски	член 1 од Протокол бр. 1 кон Конвенцијата (право на сопственост)
		А.бр. 50129/17	Славица Каневче	
4.	Д.Х. и 3 други	А.бр. 44033/17	Д.Х. С.А. И.Ј. К.Н.	член 3 од Конвенцијата (забрана за мачење) член 6 § 1 од Конвенцијата (право на правично судење) член 8 § 1 и член 8 § 2 од Конвенцијата (право на приватен и семеен живот)
5.	АНГЕЛЕСКИ и 3 други	А.бр. 73016/17	Емил Ангелески Василе Богески Михаил Хаџи-Ангелески Петар Ивановски	член 6 § 1 од Конвенцијата (право на правично судење) член 1 од Протокол бр. 1 кон Конвенцијата (право на сопственост)
6.	ДИМЧЕВСКА	А.бр. 13919/18	Стојна Димчевска	член 6 од Конвенцијата (право на правично судење)

7.	СТОЈАНОВСКИ и 29 други	А.бр. 14961/16	Генчо Стојановски	член 1 од Протокол бр.1 кон Конвенцијата (право на сопственост)
		А. бр. 43176/18		
		А. бр. 51122/18		
		А. бр. 40205/19		
		А.бр. 27676/16	Маја Јанковиќ-Крстиќ	
		А.бр. 27865/16	Зора Николовска	
		А. бр. 53087/17		
		А. бр. 53088/17		
		А.бр. 27875/16	Лујза Цанева	
		А.бр. 41424/16	Благоја Велески	
		А.бр. 54523/16		
		А. бр. 54525/16		
		А.бр. 41444/16	Ацо Анастасовски	

		А.бр. 43410/16		
		А. бр. 16070/17		
		А.бр. 54556/16	Марија Тодоровска	
		А. бр. 17840/19		
		А. бр. 18727/19		
		А.бр. 76320/16	Марјан Ненов	
		А.бр. 16068/17		
		А.бр. 16069/17		
		А. бр. 13560/18		
		А. бр. 57165/18		

		А.бр. 76354/16	Санде Наумов	
		А.бр. 77254/16		
		А.бр. 31263/18		
		А.бр. 31268/18		
		А.бр. 16071/17	Зоран Костовски	
		А.бр. 16353/18	Коста Стојановски	
		А.бр. 33111/18		
8.	ТОЗИЈА и 1 друга апликација	А.бр. 13923/18	Горан Тозија	член 6 од Конвенцијата (право на правично судење)
		А. бр. 29438/18	Румен Камилев	член 1 од Протокол бр.1 кон Конвенцијата (право на сопственост)
9.	ТРАЈКОВСКИ и 26 други апликации	А.бр. 34016/17	Јован Трајковски	член 1 од Протокол бр. 1 кон Конвенцијата (право на сопственост)
		А. бр. 47089/17		

		А. бр. 76183/17		
		А. бр. 82523/17		
		А. бр. 38627/18		
		А. бр. 70176/17	Васе Мишковски	
		А. бр. 75093/17		
		А. бр. 33114/18		
		А. бр. 71657/17	Надежда Китановска	
		А. бр. 84547/17		
		А. бр. 41061/18		
		А. бр. 3956/19		
		А. бр. 15098/19		
		А. бр. 9580/18	Верица Сотирова	
		А. бр. 76188/17	Мирослава Владичевска	

		А. бр. 15858/18		
		А. бр. 78391/17	Радојко Трајковски	
		А. бр. 82519/17		
		А. бр. 12477/18		
		А. бр. 15680/18		
		А. бр. 15682/18		
		А. бр. 15683/18		
		А. бр. 38108/18		
		А. бр. 25883/19		
		А. бр. 81268/17	Надица Спасовска	
		А. бр. 81358/17		
		А. бр. 26219/18		
10.	ТОДОРОВСКИ и 2 други апликации	А.бр. 26233/18	Киро Тородовски	Член 5 од Конвенцијата (право на слобода и безбедност)

		А.бр. 59762/18	Миле Јанаклески	член 6 од Конвенцијата (право на правично судење)
		А.бр. 1005/19	Кирил Божиновски	
11.	ТАЛЕСКИ и 5 други апликации	А.бр. 77796/17	Владимир Талески	Член 5 од Конвенцијата (право на слобода и безбедност) член 6 од Конвенцијата (право на правично судење)
		А. бр. 80003/17	Едмонд Темелко	
		А. бр. 81848/17	Никола Груевски	
			Миле Јанаклески	
			Тони Трајковски	
		А. бр. 81862/17	Тони Јакимовски	
			Гордана Јанкулоска	
А. бр. 11583/18	Гордана Јанкулоска			
	Миле Јанаклески			
		А. бр. 30884/18	Сашо Мијалков	
12.	КАРАЦОВСКИ и 15 други апликации	А.бр. 27840/16	Тихомир Карацовски	член 1 од Протокол бр. 1 кон Конвенцијата (право на сопственост)
		А. бр. 54527/16		
		А. бр. 53061/17		
		А. бр. 53076/17		
		А. бр. 53077/17		
		А. бр. 53078/17		
		А. бр. 41449/16	Димитар Барбуловски	
		А. бр. 43406/16		

		А. бр. 76242/16	Велимир Златески		
		А. бр. 30208/17			
		А. бр. 53211/17			
		А. бр. 76351/16	Соња Налбанги-Димоска		
		А. бр. 53163/17			
		А. бр. 34317/18			
		А. бр. 34318/18			
		А. бр. 34319/18			
13.	БАКАЛОВ и 15 други апликации	А.бр. 27883/16	Златко Бакалов		член 1 од Протокол бр. 1 кон Конвенцијата (право на сопственост)
		А. бр. 53739/16	Трајанка Накевска		
		А. бр. 54520/16			
		А. бр. 16065/17			
		А. бр. 16066/17			
		А. бр. 63770/16	Енвер Исени		
		А. бр. 34451/17			
		А. бр. 34500/19			
		А. бр. 76212/16	Миле Ингилизовски		
		А. бр. 77489/16			

		A. бр. 77490/16		
		A. бр. 16067/17		
		A. бр. 16073/17	Љиљана Радовиќ	
		A. бр. 30218/17		
		A. бр. 53217/17	Марија и Игор Анастасовски	
		A. бр. 55495/17		
14.	РАДИКА ПРЕВОЗИ ДОО ЉУБЉАНА	A.бр. 52003/18	Радика Превози ДОО Љубљана	член 1 од Протокол бр. 1 кон Конвенцијата (право на сопственост)
15.	ЈОВАНОВСКИ и 12 други апликации	A.бр. 54546/16	Злате Јовановски	член 1 од Протокол бр. 1 кон Конвенцијата (право на сопственост)
		A. бр. 55480/16	Ирена Митровска	
		A. бр. 33294/17		
		A. бр. 33775/17		
		A. бр. 33776/17		
		A. бр. 77780/17		
		A. бр. 16072/17	Слободан Богоевски	
		A. бр. 30215/17		
		A. бр. 53155/17		
		A. бр. 30169/17	Славе Крстовски	
A. бр. 53090/17	Јадранка Дамеска			

		А. бр. 53229/17	Љубе Милевски	
		А. бр. 81326/17	Сашо Лазаревски	
16.	СПАСОВСКИ и 14 други апликации	А. бр. 41437/16	Ацо Спасовски	член 1 од Протокол бр. 1 кон Конвенцијата (право на сопственост)
		А. бр. 77252/16		
		А. бр. 77253/16		
		А. бр. 41448/16	Виолета Божиновска	
		А. бр. 54551/16	Петар Трајков	
		А. бр. 76331/16	Коста Стојановски	
		А. бр. 76341/16	Александра Михајловска	
		А. бр. 8618/17	Илија Псалтиров	
		А. бр. 14994/17		
		А. бр. 12476/18		
		А. бр. 16288/17	Зоран Мисовски	
		А. бр. 16289/17		
		А. бр. 30183/17	Зоран Василевски	
			Маја Василевска	
		А. бр. 38892/19	Адвокатско друштво Трпеноски	
А. бр. 43850/20	Марјан Ненов			
17.	БЛАЖЕСКИ	А. бр. 38692/16	Јонче Блажески	член 5 од Протоколот бр. 7 кон Конвенцијата (рамноправност меѓу сопругниците)
			Виде Блажеска	
18.	АТАНАСОВ	А. бр. 11331/18	Горјан Атанасов	член 3 од Конвенцијата (забрана за мачење)

Анекс бр.2

Пресуди против Република Северна Македонија чие извршување е затворено со финални резолуции усвоени од Комитетот на министри во 2020

	Предмет	Број на апликација	Датум на донесување на пресуда	Датум на донесување на финална резолуција	Вид на повреда
1.	Стојановски и други	А.бр. 14174/09	23 октомври 2014 07 февруари 2019	5 февруари 2020	Повреда на член 1 од Протоколот бр.1 од Конвенцијата (повреда на правото на сопственост поради одбивање на барањата на апликантите во постапка за денационализација)
2.	Ѓорѓиев	А.бр. 49382/06	19 април 2012	5 март 2020	Повреда на материјалниот аспект од член 2 од Конвенцијата (пропуст на државните власти да ги преземат сите разумни мерки за заштита на апликантот од полициски службеник кој го повредил со службено огнено оружје надвор од вршењето на неговата должност)
3.	Црква на Вистински Православни Христијани и Ивановски и 1 друга апликација (Ставропигијале и Манастир „Св.Јован Златоуст“)	А.бр. 35700/11 А. бр. 52849/09	29 ноември 2018	4 јуни 2020 (финалната резолуција е само во делот на индивидуалните мерки)	Повреда на член 11 во врска со член 9 од Конвенцијата (повреда на правото на слобода на здружување поради одбивањето на државните власти да го регистрираат здружението апликант како верски субјект)
4.	Арсовски	А.бр. 30206/06	15 јануари 2013 7 февруари 2019	4 јуни 2020	Повреда на член 1 од Протокол број 1 (повреда на правото на сопственост поради недоволен надомест во постапка за експропријација на имот во интерес на приватно лице)
5.	Билески	А.бр. 78392/14	6 јуни 2019	4 јуни 2020	Повреда на членот 6 § 1 од Конвенцијата (неправичност на лустрациската постапка во целина)
6.	Тасев	А.бр. 9825/13	16 мај 2019	21 октомври 2020	Повреда на член 6 од Конвенцијата (повреда на правото на апликантот на почитување на правото на приватност, како резултат на одбивањето на државните власти да го прифатат барањето на апликантот за промена на неговата национална припадност во судскиот избран именик)

7.	Синадиновска	А.бр. 27881/06	16 јануари 2020	3 декември 2020	Повреда на член 6 став 1 од Конвенцијата (должина на постапката)
8.	АСП ПП ДООЕЛ	А.бр. 66313/14	6 јуни 2019	3 декември 2020	Повреда на член 6 став 1 од Конвенцијата (недоволно образложена пресуда)
9.	Ромева	А.бр. 32141/10	12 декември 2019	3 декември 2020	Повреда на член 1 од Протокол број 1 (ретроактивно лишување од пензија)

Анекс бр. 3

Предмети за кои што се поднесени акциони планови и извештаи во 2020 година

1. Адиловска (А.бр.42895/14);
2. Стрезовски и 7 други (А.бр.14460/16, А.бр.14958/16, А.бр.14962/16, А.бр.14966/16, А.бр.27884/16, А.бр.16064/17, А.бр.20229/17 и А.бр.30206/17);
3. Трајковски и Чиповски (А.бр.53205/13 и А.бр.63320/13);
4. Л.Р. (А.бр.38067/15);
5. Х (А.бр.29683/16);
6. Јакимовски и Кари превоз (А.бр.51599/11);
7. Група на предмети: Настеска (А.бр.23152/05), Атанасов (А.бр.22745/06), Ефтимов (А.бр.59974/08)
8. Група на предмети: Атанасов (No.2) (А.бр.41188/06), Душко Ивановски (А.бр.10718/05), Иљази (А.бр.56539/08), Пападакис (А.бр.50254/07), Трампевски (4570/07), Смичковски (А.бр. 15477/14), Асани (А.бр. 27962/10), Зибери (А.бр.2166/15)
9. Анастасов (А.бр. 46082/14)
10. Група на предмети: Православна Охридска Архиепископија (Грко- православна Охридска Архиепископија на Пеќката Патријаршија) (А.бр.3532/07), Црква на Вистински Православни Христијани и Ивановски (А.бр.35700/11), Ставропигијален Манастир „Св.Јован Златоуст“ (А.бр.52849/09), Бекташиска заедница и други (А.бр.48044/10, А.бр.75722/12 и А.бр.25176/13);
11. Авто Атом Доо Кочани (А.бр.21954/16);
12. АСП ПП ДООЕЛ (А.бр.66313/14);
13. Ромева (А.бр.32141/10);
14. Синадиновска (А.бр.27881/06);
15. Тасев (А.бр.9825/13);
16. Билески (А.бр.78392/14);
17. Сашо Ѓорѓиев (А.бр.49382/06);

**„ВОДЕЧКИ“ ПРЕДМЕТИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ВО ИЗВРШУВАЊЕ ПОД НАДЗОР НА КОМИТЕТОТ НА МИНИСТРИ**

	Број на апликација	Датум на донесување на пресудата	Датум на правосилност	Апликант	Вид на повреда	Тип на надзор
1.	А.бр.37537/07	29.10.2015	29.01.2016	Хајрулаху	<p>член 3 од Конвенцијата (процесен аспект) -пропуст на државните власти да ги истражат наводите на апликантот за несоодветното постапување и тортура од страна на полициските службеници;</p> <p>член 3 од Конвенцијата (материјален аспект) - несоодветно постапување и тортура од страна на полициските службеници за време на неговиот <i>incommunicado</i> притвор;</p> <p>член 6 § 1 од Конвенцијата -повреда на правото на правична постапка поради искористувањето на изјавата за признание на апликантот дадена под присилба;</p>	Стандарден надзор
2.	А.бр.29683/16	17.01.2019	17.04.2019	X	<p>член 8 од Конвенцијата -повреда на правото на апликантот на почитување на правото на приватност, како резултат на недостаток на правна рамка која ги регулира условите и постапката за промена на ознаката за пол во изводот на родени;</p>	Зајакнат надзор
3.	А.бр.3532/07	16.11.2017	09.04.2018	"ПОА (Грко-православна Охридска архиепископија на Пекката Патријаршија)"	<p>член 11 во врска со член 9 од Конвенцијата -повреда на правото на слобода на здружување поради одбивањето на државните власти да го регистрираат здружението апликант како верски субјект;</p>	Зајакнат надзор
4.	А.бр.23152/05	27.05.2010	27.08.2010	Настеска	<p>членот 6 § 1 од Конвенцијата -повреда на правото на еднаквост на оружјата во кривична постапка; -долго траење на кривичната постапка</p>	Стандарден надзор

5.	А.бр.41188/06	19.04.2011	19.07.2011	Атанасов (No.2)	членот 6 § 1 и 3(г) од Конвенцијата -повреда на правото на правично судење во кривична постапка, поради необезбедување на можност за сослушување на сведок;	Стандарден надзор
6.	А.бр.28169/08	28.10.2010	28.01.2011	Василкоски и други	членот 5 § 3 од Конвенцијата -отсуство на конкретни и недоволно образложени причини за притвор на апликантите;	Стандарден надзор
7.	А.бр.15191/12	22.01.2015	22.04.2015	Китановски	член 2 од Конвенцијата (материјален аспект) -употреба на живото-загрозувачки третман од страна на полициски службеници; член 3 од Конвенцијата (материјален аспект) -деградирачки третман од страна на полициските службеници за време на неговото апсење; член 2 и 3 од Конвенцијата (процесен аспект) -отсуство на ефективна истрага за жалбените наводи на апликантот поради живото-загрозувачкиот и деградирачки третман од страна на полициските службеници;	Стандарден надзор
8.	А.бр. 53565/13	16.04.2015	16.07.2015	Митови	член 8 од Конвенцијата -повреда на правото на апликантите на почитување на нивниот семеен живот, како резултат на пропустот на државните власти да преземат соодветни и ефективни напори за извршување на одлуките за видување на Центарот за социјални работи; член 13 од Конвенцијата во врска со членот 8 од Конвенцијата -отсуство на ефективен правен лек;	Стандарден надзор
9.	А.бр. 46082/14	26.09.2019	09.04.2018	Анастасов	член 1 од Протоколот бр.1 од Конвенцијата -повреда на правото на сопственост поради конфискација на возилото на апликантот во прекршочна постапка која застарела во 2012 г.;	Стандарден надзор
10.	А.бр.51599/11	14.11.2019	14.11.2019	Јакимовски и Кари превоз	член 1 од Протокол број 1 кон Конвенцијата -повреда на правото на сопственост на апликантите заради одземање на нивниот камион во текот на царинската прекршочна постапка	Стандарден надзор
11.	А.бр.38067/15	23.01.2020	23.05.2020	Л.Р.	член 3 од Конвенцијата (материјален аспект) -деградирачки третман и несоодветната грижа на апликантот како ментално болно осумгодишно дете кое над една година и девет месеци било сместено во установа несоодветна за неговата здравствена состојба член 3 од Конвенцијата (процедурален аспект) - отсуството на соодветна истрага, како и отсуството на надомест на	Стандарден надзор

					штета во однос на спорните настани	
12.	А.бр.42895/14	23.01.2020	22.06.2020	Адиловска	член 6 § 1 од Конвенцијата -одбивање на тужбеното барање на апликантката без разгледување на неговата основаност	Стандарден надзор
13.	А.бр.53205/13	13.02.2020	13.06.2020	Трајковски и Чиповски	член 8 од Конвенцијата -повреда на правото на приватен живот поради правната рамка врз основа на која домашните органи ги зеле, обработиле и чувале нивните ДНК примероци	Стандарден надзор
14.	А.бр.14460/16	27.02.2020	27.06.2020	Стрезовски и други	член 1 од Протокол број 1 кон Конвенцијата -повреда на правото на сопственост заради обврската апликантите како исклучени корисници од парно да плаќаат месечен паушал	Стандарден надзор
15.	А.бр.79783/13	22.10.2020	22.10.2020	Ј.М. и А.Т.	член 8 од Конвенцијата -повреда на правото на приватен живот поради откривање на чувствителни медицински податоци на апликантите како пациенти на метадонска терапија	Стандарден надзор